HEIMRAD..
BÄCKER

tutanak

almancadan çeviren: erhan altan & selda saka

AYRINTI

HEIMRAD BÄCKER: 9 Mayıs 1925'te Viyana'da dünyaya geldi. Hitler'in doğduğu bölge olan Yukarı Avusturya'da büyüdü. 13 yaşında kendini, Avusturya'nın ilhakı ile başlayan dalganın içinde bulan ve dönemin kültürel iktidarı nasyonal sosyalist ideolojinin etkisinde kalan Bäcker, Hitler Gençlik Örgütü'nün Yukarı Tuna Bölgesi'nde çalışmalara katıldı. O zamanların basın yayın dünyasına hakim olan nasyonal sosyalist yayın organları için röportajlar yazdı. Bu dönemdeki nasyonal sosyalizme bağlılığı, daha sonra onun ömür boyu sürecek (ve kendi deyimiyle ancak ölümle son bulabilecek) travmasını ve araştırma alanını oluşturdu.

Orta öğrenimini Graz kentinde, işçi okulunda tamamladıktan sonra Viyana Üniversitesi'ndeki felsefe, sosyoloji ve etnoloji eğitimini 1953 yılında tamamladı. İlk şiirlerini üniversite yıllarında yayımlamaya başladı. Daha sonra Linz'e yerleşip halk eğitim merkezinde sosyal bilimler öğretmenliği yaptı. Savaştan birkaç yıl sonra başlayan, döneme dair bulduğu her şeyi okuma tutkusu yaşamının geri kalanı boyunca da devam etti. Okudukları arasında 42 bin sayfalık Nürnberg Mahkemeleri'nin tutanakları, Alman Demiryolları'nın tutuklu sevkıyatlarına dair tuttuğu seyrüsefer defterleri, Raul Hilberg'in, Ernst Klee'nin, Simon Wiesenthal'ın kitapları, askerlerin ve kurbanların mektupları, görgü tanıklarının Auschwitz özel komandolarına dair raporları da dahil olmak üzere pek çok belge sayılabilir. 1982'de yayımlanan Seestück adlı şiir kitabından sonra 1986'da, 19681985 yılları arasında yazdığı, en önemli eseri ve kişisel dramının özeti olan nachschrift'i (tutanak) yayımladı. nachschrift bir dönüm noktası oldu şiir yaşamında ve bundan sonra da sadece Holokaust'la ilgili belgesel şiirler yazdı. Daha sonra gelen Referandum, Epitaph, Şiirler ve Metinler'i, 1997'de nachschrift 2 izledi.

Şairliğinin yanı sıra yayınevi sahipliği ve editörlük de yapan Bäcker, Avusturya'da ticari amaç gözetmeyen ve avangard yazının basıldığı ilk yayınevini kurup uzun yıllar yönetti. 1968 yılından başlayarak neue texte (yeni metinler) isimli yazın dergisini çıkaran Bäcker, 1976'dan itibaren eşi Margret'le birlikte edition neue texte yayınevini kurdu. Bu yayınevi, bugün artık tanınmış olan çok sayıda şairin eserlerini ilk kez yayımlama olanağına kavuştukları bir adres oldu. 198789 yılları arasında Avusturya Yazarlar Birliği'nin başkanlığını da yapan Heimrad Bäcker, 2003 yılında Linz'de öldü.

Ayrıntı: *1440*
Beyaz Kitaplar Dizisi: *28*

tutanak
Heimrad Backer

Kitabın Orjinal Adı
nachschrift

Almancadan Çevirenler
Erhan Altan & Selda Saka

© Droschl Verlag, Graz - Graz-Wien, 1993

Bu kitabın tüm yayım hakları
Ayrıntı Yayınları na aittir.

Kapak Tasarımı
Gökçe Alper

Dizgi
Esin Tapan Yetiş

Baskı ve Cilt
Ali Laçin - Barış Matbaa-Mücellit
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok No. 286
Topkapı/Zeytinburnu - İstanbul - Tel. 0212 567 11 00
Sertifika No: 46277

Dünya Kitapları Birinci Basım: *2004*
Dünya Kitapları İkinci Basım: *2017*

Ayrıntı Yayınları Birinci Basım: 2020
Baskı Adedi *1000*

ISBN 978-605-314-458-8
Sertifika No.: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Hocapaşa Mah. Dervişler Sok. Dirikoçlar İş Hanı
No: 1 Kat: 5 Sirkeci - İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Faks: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

twitter.com/ayrintiyayinevi facebook.com/ayrintiyayinevi instagram.com/ayrintiyayinlari

tutanak

Heimrad Bäcker

Sahi mi, gerçekten ölüme mi gidiyoruz?

yolda telaşlı insanlar görülüyordu: "yıldızımı unuttum!" veya durduruluyorlardı: "yıldızınız nerede?" sonra elleriyle üstlerini kapatarak aceleyle evlerine dönüyorlardı.

reich resmî gazetesi 1933, I
reich resmî gazetesi 1933, I
reich resmî gazetesi 1935, I
reich resmî gazetesi 1935, I
reich resmî gazetesi 1935, I
reich resmî gazetesi 1938, I
reich resmî gazetesi 1938, I
reich resmî gazetesi 1938, I
reich resmî gazetesi 1938, I
reich resmî gazetesi 1938, I
reich resmî gazetesi 1938, I
reich resmî gazetesi 1938, I
reich resmî gazetesi 1938, I
reich resmî gazetesi 1938, I
reich resmî gazetesi 1938, I
reich resmî gazetesi 1938, I
reich resmî gazetesi 1938, I
reich resmî gazetesi 1938, I
reich resmî gazetesi 1938, I
reich resmî gazetesi 1938, I
reich resmi gazetesi 1939, I
reich resmi gazetesi 1939, I
reich resmî gazetesi 1939, I
reich resmî gazetesi 1941, I
reich resmî gazetesi 1941, I
A görev timi B görev timi C
görev timi D görev timi

işaret taşımakla yükümlü olmayan birine ait dairede ikamet, işaret taşımakla yükümlü olan yahudiler, bu durumdakilerin daire girişine hususî bir isim levhası ve onun hemen yanına işaret takmaları
sahibinin işaretlemekle yükümlü olduğu bir dairede ikamet, işaret taşımakla yükümlü olmayan kişiler, bu durumdakilerin daire girişine, işaret taşımayan özel bir isim levhası takma hakları
isim levhaları ve hususî işaretler hiçbir kuşkuya mahal vermeden görülecek şekilde takılacaktır

belediye parkı burg bahçesi halk bahçesi şehir parkı beethoven meydanındaki yeşil alanlar franz josef rıhtımı schmerling meydanı ring caddesindeki bankların işgali au parkı sterneck meydanındaki park arşidük karl meydanındaki gül parkı prater (bütün bölümleri) arenberg parkı belvedere bahçesi botanik bahçesi erdberg kanal boyundaki yeşil alanlar hermann parkı modena parkı schwarzenberg meydanındaki park isviçre parkı weißberg kanal boyu parkı ressel parkı drasche parkı aziz johann parkı klieber parkı haydn parkı ile reumannhof toplu konutları arasındaki yeşil alan margaretengürtel 76 ile 80 arasındaki belediye toplu konutlarının karşısındaki yeşil alan esterházy parkı johann strauß parkı hamerling meydanındaki yeşil alanlar schönborn parkı benno parkı neudegger parkı rossau kanal boyu parkı tuna kanal boyundaki yeşil alanlar währing caddesinde eski düşkünler evinin arsasındaki yeşil alanlar votiv kilisesinin önündeki park (hermann göring meydanındaki) liechtenstein caddesi 37'de clam gallas sarayının bahçesi hübler parkı brunnhuber parkı wilhelmsdorfer parkı miesbach parkı haydn parkı steinbauer parkı schedifka meydanındaki ve meidling kışlasının önündeki yeşil alanlar auer welsbach parkı baumgartner kasino parkı ferdinand wolf parkı lainz mezarlık parkı gulden parkı hügel parkı maxing parkı leitenwald parkı schimon parkı strecker parkı schönbrunn sarayı ve hetzendorf sarayının bahçeleri baumgartner tepesi ve lainz bakım yurdundaki alanlar eski schmelz mezarlığının arazisindeki märz parkı kongre parkı rosenstein parkı richthausen caddesi ve frauenfelder meydanındaki yeşil alanlar türkenschanz parkı schubert parkı anton baumann parkı ebner eschenbach parkı kainz parkı aumann meydanındaki park sadece semper caddesinden währing tramvay garajına geçişe izin verilmek suretiyle währinger parkı heiligenstadt parkı saar parkı strauss lanner parkı wertheimstein parkı mortara meydanındaki parklar allerheiligen meydanı brigitta meydanı sachsen meydanı gauss meydanı brigittenau kanal boyundaki park hans smital parkı jedlesee au parkı floridsdorf au parkı eski tuna kolunun yukarısındaki su parkı stadlau parkı bismarck meydanı ve kagran meydanındaki parklar eski tuna boyundaki yeşil alanlar viyana ormanlarının bisamberg'in ve freudenau'nun tamamının gezinti alanı olarak kullanılması yasaktır

*23 1 kışlık palto
*24 25 kadın bağı
*25 1 yazı gereci
*26 1 ayakkabı boyası
*27 1 dikiş malzemesi
*28 1 paket persil – seyahatte çocuk bezlerini yıkamak için
*29 1 çift çocuk ayakkabısı

* kambiyo dairesi tarafından listeden çıkarılmıştır

prater'de bulundukları için
freudenau'daki yarış alanına girmeye teşebbüs ettiği için alplerdeki dağ kulübelerine girdiği ve orada gecelediği için izinsiz viyana'dan ayrıldığı ve bir aydan fazla eisenerz'de kaldığı için
resmî izni olmadan viyana'dan ayrıldığı ve mariazell'e gittiği için
banliyö treninde oturacak yer işgal ettiği için sokağa çıkma yasağını defalarca ihlal ettiği için
müteaddit defalar lokallere, sinemalara ve tiyatrolara gittiği için
müteaddit defalar sinemalara ve umumî lokallere gittiği için yasaklara rağmen yerel kıyafetler giydiği ve eğlence yerlerine gittiği için
sigara alırken kendini ari olarak tanıttığı için
alman kanından eskici franz fries'ten gıda maddesi vermesini istediğiniz için
yasaklara rağmen radyo alıcısı bulundurduğu için
iş sırasında, üzerinde yahudi yıldızı olmayan bir iş önlüğü giydiği için
viyana üniversitesi mercilerini kökeni konusunda yanılttığı için
sara ilave ön adını ancak 2 gün sonra aldıkları için
alman kanından kişilerle arkadaşlık ilişkisinde bulunduğu için
defalarca ari hasta tedavi ettiği için

yahudi dostu davranışlar nedeniyle
yahudi dostu davranışlar nedeniyle
yahudi dostu davranışlar nedeniyle
yahudi dostu davranışlar nedeniyle

sözü edilen dükkândan yahudi bir kadına 1 kg bisküvi satıldığı için
bölge mahkemesi başkanı eugen israel stein'a daha fazla miktarda gıda maddesi getirmeye kalkıştığı için
yahudiyi evinde müteaddit defalar ziyaret ettiği ve sık sık gıda maddesi verdiği için
yahudiye kendi kaynaklarından para ve giyecek gönderdiği için
yahudilerden emaneten çamaşır, elbise, kürk ve nakit para aldığı için
serbest bırakılmış bir yahudiye bağış topladıkları için yahudilerle münasebette bulunduğu ve onlara iç çamaşırı sağladığı için

yahudilere malî yardımda bulunduğu ve yurtdışına kanun dışı çıkma teşebbüslerine destek verdiği için
bir yahudiye ari girişçıkış vizesi temin etmeye kalkıştığı için
yahudiyi gizlemek maksadıyla resimli hüviyet cüzdanı teminine teşebbüs ettiği için
birçok yahudinin kanun dışı göç hazırlıklarına yardımcı olduğu için
ilişkisini devam ettirdiği ve yahudiyle 1939 yılında evlendiği için
1. dereceden bir melezle ilişkisini devam ettirdiği için
ırkı kirletici bir münasebeti sürdürdükleri ve evlendikleri için
evini sekiz yahudiye kiraladığı için
bir yahudi ile onun yahudi sevgilisini iki hafta süreyle saklı tuttuğu için
uzun süredir evinde bir yahudiyi gizlediği için
yahudi şehir sınırındaki bir toplu konuta onun vasıtasıyla yerleştirildiği için
son zamanlarda bir yahudiyi evinde günlerce barındırdığı için
saklananın, kaçak bir yahudi olduğunu bildikleri için bir yahudiyi gizlediği için
bir yahudiyi gizlediği için yahudi çifti gizlediği için
gözleri görmeyen goldstajn'ı son aylarda evinde ikamet ettirdiği için

ve schiffamt sokağındaki, neue welt sokağındaki, tempel ve stumper sokaklarındaki tapınaklardan, untere viadukt sokağındaki, schmalzhof sokağındaki, huber sokağındaki, siebenbrunnen sokağındaki, große schiff sokağındaki, klucky sokağındaki ve neudegger sokağındaki, malz sokağındaki ve schopenhauer sokağındaki, zirkus sokağındaki, stein sokağındaki ve müllner sokağındaki, pazmaniten sokağındaki, humboldt meydanındaki ve turner sokağındaki sinagoglardan alevler yükseldi.

her türlü berberlik hizmetinden faydalanılması bekleme odalarının, lokanta, birahane ve diğer tesislerin kullanılması madalya, nişan ve benzerlerinin takılması her türlü tiyatro, konser ve konferans, sinema, sanatsal faaliyet, dans gösterileri ve kültürel mahiyetteki sergilere gidilmesi üniversite binasına (bütün ek binaları dahil) girilmesi umumî ve özel kütüphanelerden ödünç kitap alınması yahudi çocuklarına öğretmenlerce maaşlı veya maaşsız her türlü dersin verilmesi umumî telefon kulübelerinin kullanımı belediye otobüslerinin, ziraat ve posta araçlarının kullanılması her türlü motorlu aracın sürülmesi, otomobil ve motosikletlerin bulundurulması

almanya'dan göç ettirilen yahudilerden,

yanmakta olan soba varsa, bir daha üzerine yakacak eklenmeyecek. söz konusu olan çini veya benzeri (uzun süre yanan) bir soba ise, ateşin, siz yahudi evindeyken sönebilmesi için sobanın kapağı kapatılacaktır. evi terk ettiğinizde ate
şin sönmüş olması gerekmektedir.

kararname ile mallara el koyma işlemleri hukuken idarî yoldan genişletilmiş mallara el koyma konusunda salâhiyetli bir talimat uyarınca mallara el koyma ile görevli alt daire mallara el koyma kararını icra etmeden önce mal sahibinin tespitini dosya, ifade ve aynî değerler listelerinin eklenmesiyle dilekçe ile bildirmesi kararnamenin hükümlerinin tespit kararı alt dairenin mallara el koyma bildirimi bu karara dayanılarak mallara el koyma usulü ile görevlendirmiş kendi salâhiyetiyle böyle mallara el koyma bildirimlerini merkezî dairenin nakliyelerinin başlamasıyla reich bölgesi içerisinde geride bırakılan maddî değerlerin bu kararnamenin bu bildirimlerin esas olarak resmî kısmında bu kararnameyi esas almışlardır

bütün mahfaza, dolap vs. anahtarlarını ve aynı şekilde oda anahtarlarını kilitleri üzerinde bırakmanız istenmektedir. anahtarlar ayrı bir anahtarlıkta bulunuyorsa, anahtarlıktan çıkarılacak ve ait oldukları mahfazaların kilitlerine takılacaklardır. ev ve koridor anahtarına bir karton parçası iple iliştirilecek ve bunun üzerine isminiz ile ev ve özel kimlik numaranız yazılacaktır. bu anahtarlar görevli memura teslim edilecektir. evi terketmeden önce, size teslim edilmiş olan mal beyan formu

1. sevkıyat, 20.10.1939 cuma günü saat 22:00'de aspang istasyonundan yola çıkıyor.

tanım

işten çıkarmalar
istimlâkler
temerküz

tanım

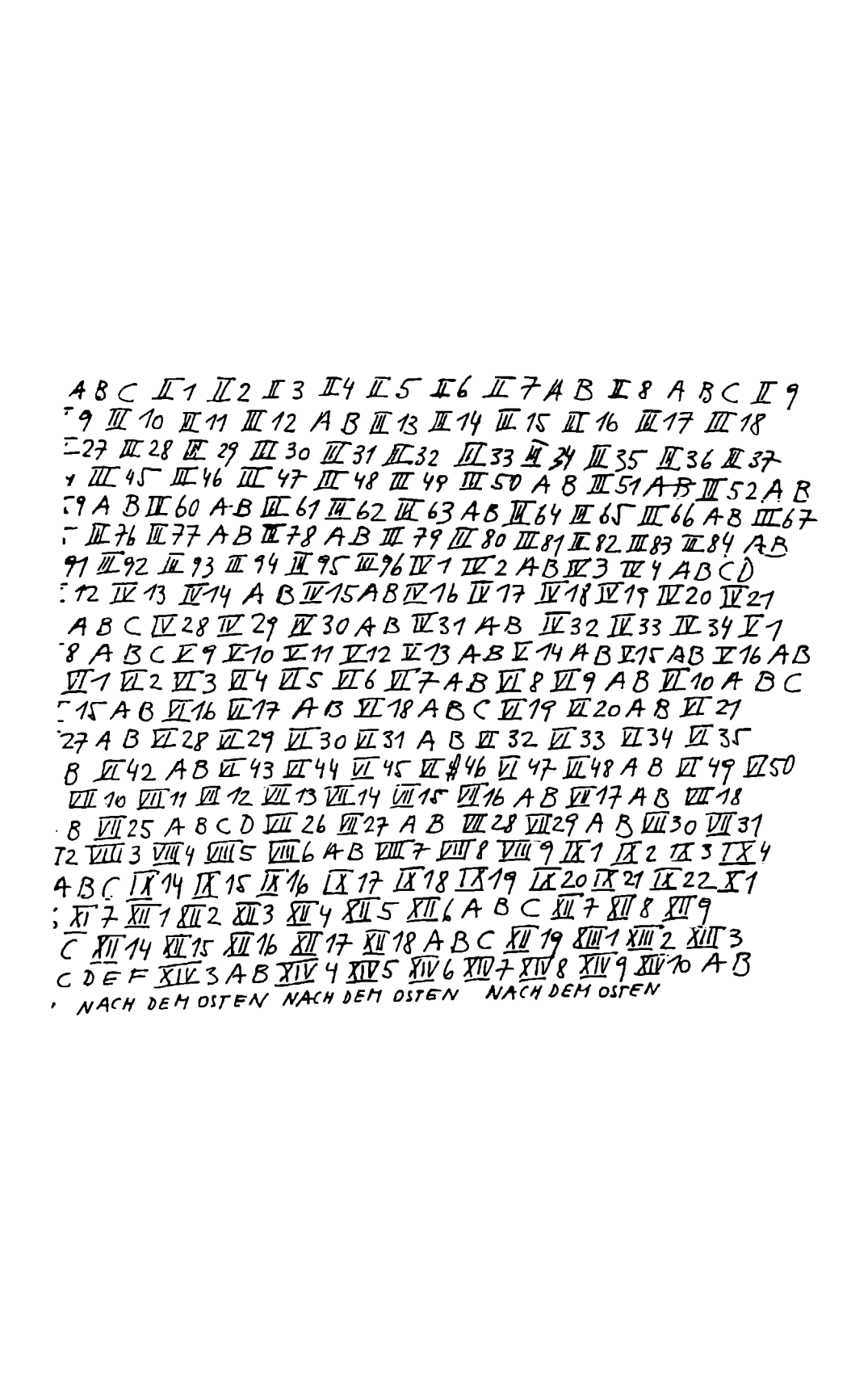
takatsizlikten ölüm
açlıktan ölüm
kısırlaştırma

tanım

yerel öldürme operasyonları
seyyar öldürme operasyonları
merkezî öldürme operasyonları

tanım

NACH DEM OSTEN

NACH DEM OSTEN NACH DEM OSTEN NACH DEM OSTEN

köküne yabancılaştırma süreci
özel problem I
köküne yabancılaştırma süreci
özel problem II
köküne yabancılaştırma süreci
özel problem III
köküne yabancılaştırma süreci
özel problem IV

toplama ve nakliye

varılması amacıyla zaten
halen sürmekte olan sevkıyatta
ön tedbirlerle ilgili bütün
gerekli hazırlıklar
diğer bir çözüm imkânı olarak
fikir birliğinin
önceki ilgili iznine göre
bu nihai çözümle
sosyopolitik mecburiyetler
geriye kalması muhtemel artık miktar
cinsiyetlere göre ayırarak
kahvaltıyla nihayet bulacak
bir müzakere konusu olarak
büyük Wann Gölü 56/58 No.'da

(I) . . .
(II) . . .
(III) takibat ve köklerinin kazınmasında
1. öldürülmeleri
2. temerküzleri
3. . . .[4]

işleri çabuk halletmem için bana daha fazla sevkıyat treni lâzım.

hareket tarifesindeki zaman bilgileri 0-24'lük saat sistemine tekabül etmektedir.

no. 18
no. 45
no. 17
no. 33
no. 21

no. 41
no. 76
no. 16
no. 74
no. I
no. F III/2
no. 32
no. 62

no. 315
no. 55

mir viln nisht shtarbn!

1 אשר 2 אשר 3 אשר 4 אשר 5 אשר 6 אשר 7 אשר 8 אשר 9 אשר 10 אשר 11 אשר
12 אשר 13 אשר 14 אשר 15 אשר 16 אשר 17 אשר 18 אשר 19 אשר 20 אשר 21 אשר
22 אשר 23 אשר 24 אשר 25 אשר 26 אשר 27 אשר 28 אשר 29 אשר 30 אשר 31 אשר
32 אשר 33 אשר 34 אשר 35 אשר 36 אשר 37 אשר 38 אשר 39 אשר 40 אשר 41 אשר
42 אשר 43 אשר 44 אשר 45 אשר 46 אשר 47 אשר 48 אשר 49 אשר 50 אשר 51 אשר
52 אשר 53 אשר 54 אשר 55 אשר 56 אשר 57 אשר 58 אשר 59 אשר 60 אשר 61 אשר
62 אשר 63 אשר 64 אשר 65 אשר 66 אשר 67 אשר 68 אשר 69 אשר 70 אשר 71 אשר
72 אשר 73 אשר 74 אשר 75 אשר 76 אשר 77 אשר 78 אשר 79 אשר 80 אשר 81 אשר
82 אשר 83 אשר 84 אשר 85 אשר 86 אשר 87 אשר 88 אשר 89 אשר 90 אשר 91 אשר
92 אשר 93 אשר 94 אשר 95 אשר 96 אשר 97 אשר 98 אשר 99 אשר 100 אשר 101 אשר
102 אשר 103 אשר 104 אשר 105 אשר 106 אשר 107 אשר 108 אשר 109 אשר 110 אשר 111 אשר
112 אשר 113 אשר 114 אשר 115 אשר 116 אשר 117 אשר 118 אשר 119 אשר 120 אשר 121 אשר
122 אשר 123 אשר 124 אשר 125 אשר 126 אשר 127 אשר 128 אשר 129 אשר 130 אשר 131 אשר
132 אשר 133 אשר 134 אשר 135 אשר 136 אשר 137 אשר 138 אשר 139 אשר 140 אשר 141 אשר
142 אשר 143 אשר 144 אשר 145 אשר 146 אשר 147 אשר 148 אשר 149 אשר 150 אשר 151 אשר
152 אשר 153 אשר 154 אשר 155 אשר 156 אשר 157 אשר 158 אשר 159 אשר 160 אשר 161 אשר
162 אשר 163 אשר 164 אשר 165 אשר 166 אשר 167 אשר 168 אשר 169 אשר 170 אשר 171 אשר
172 אשר 173 אשר 174 אשר 175 אשר 176 אשר 177 אשר 178 אשר 179 אשר 180 אשר 181 אשר
182 אשר 183 אשר 184 אשר 185 אשר 186 אשר 187 אשר 188 אשר 189 אשר 190 אשר 191 אשר
192 אשר 193 אשר 194 אשר 195 אשר 196 אשר 197 אשר 198 אשר 199 אשר 200 אשר 201 אשר
202 אשר 203 אשר 204 אשר 205 אשר 206 אשר 207 אשר 208 אשר 209 אשר 210 אשר 211 אשר
212 אשר 213 אשר 214 אשר 215 אשר 216 אשר 217 אשר 218 אשר 219 אשר 220 אשר 221 אשר
222 אשר 223 אשר 224 אשר 225 אשר 226 אשר 227 אשר 228 אשר 229 אשר 230 אשר 231 אשר
232 אשר 233 אשר 234 אשר 235 אשר 236 אשר 237 אשר 238 אשר 239 אשר 240 אשר 241 אשר
242 אשר 243 אשר 244 אשר 245 אשר 246 אשר 247 אשר 248 אשר 249 אשר 250 אשר 251 אשר
252 אשר 253 אשר 254 אשר 255 אשר 256 אשר 257 אשר 258 אשר 259 אשר 260 אשר 261 אשר
262 אשר 263 אשר 264 אשר 265 אשר 266 אשר 267 אשר 268 אשר 269 אשר 270 אשר 271 אשר
272 אשר 273 אשר 274 אשר 275 אשר 276 אשר 277 אשר 278 אשר 279 אשר 280 אשר 281 אשר
282 אשר 283 אשר

2.
3.
5.
6.
7.
7.
8.
8.
9.
10.
12.
12.
13./14.
12.15.
14./15.
takriben 15.
takriben 15.
18.
21.23.
23.
25.30.
1.
2.
2.
7.9.
8.
10.
10.
13.'e kadar
...

2400
2600
4600
6600
9100
sayı bilinmiyor
sayı bilinmiyor
10600
sayı bilinmiyor
sayı bilinmiyor
sayı bilinmiyor
12600
14600
16600
17600
21000
21400
26400
27030
29330
30530
32030
35079
36079
38749
39249
40449

deniz kıyısı ve açık arazideki hava montblanc'ın zirvesindeki hava
chamonix'deki hava sabahleyin yatak odasındaki hava
(akşam 11'de) bir tiyatronun parterindeki hava
büyük maden ocaklarındaki hava
kuyulardaki hava bir ilkokul sınıfındaki hava
kapalı bir ahırdaki hava
aynı ahırda, havalandırıldıktan sonraki hava
bataklıklardaki hava içinde mumların söndüğü hava
birkaç dakika zor tahammül edilen hava

1
az sonraki planlı ölümlerinin farkında olmayan insanlar alkış tutuyor, kısmen sevinçle haykırıyor, yaşa, diye bağırıyorlardı

2
dört yaşında küçük bir yahudi çocuğun dağıttığı kısa sicim parçaları ile ayakkabılar birbirine bağlanıyor

3
insanlar gaz odalarında bekliyor. ağlamaları duyuluyor. "sinagogdaki gibi" diyor, sağlık uzmanı profesör doktor pfannenstiel ve kulağı tahta kapıda, dinliyor

4
her kapıda bir eşi bulunan gözetleme deliği iç taraftan ve nispeten hızla buğulandı

5
ölüler hâlâ ayakta duruyor, bazalttan kuleler gibi; ne yere yığılabildiler ne de devrilebildiler

orada neler oldu?
kaç kişinin seçileceğini biri söyledi mi?
belli bir talimatname var mıydı?
emri hep bir hekimin verdiği bilginiz dahilinde mi?
sıhhiye görevlisine işareti kim verdi?

Da., Sah., Bu., Mau., Flo., Neu., Au., GrRo., Natz., Nie., Stu., Lub., Rav., Herz.
Sah., Bu., Mau., Flo., Neu., Au., GrRo., Natz., Nie., Stu., Lub., Rav., Herz., Da.
Bu., Mau., Flo., Neu., Au., GrRo., Natz., Nie., Stu., Lub., Rav., Herz., Da., Sah.
Mau., Flo., Neu., Au., GrRo., Natz., Nie., Stu., Lub., Rav., Herz., Da., Sah., Bu.
Flo., Neu., Au., GrRo., Natz., Nie., Stu., Lub., Rav., Herz., Da., Sah., Bu., Mau.
Neu., Au., GrRo., Natz., Nie., Stu., Lub., Rav., Herz., Da., Sah., Bu., Mau., Flo.
Au., GrRo., Natz., Nie., Stu., Lub., Rav., Herz., Da., Sah., Bu., Mau., Flo., Neu.
GrRo., Natz., Nie., Stu., Lub., Rav., Herz., Da., Sah., Bu., Mau., Flo., Neu., Au.
Natz., Nie., Stu., Lub., Rav., Herz., Da., Sah., Bu., Mau., Flo., Neu., Au., GrRo.
Nie., Stu., Lub., Rav., Herz., Da., Sah., Bu., Mau., Flo., Neu., Au., GrRo., Natz.
Stu., Lub., Rav., Herz., Da., Sah., Bu., Mau., Flo., Neu., Au., GrRo., Natz., Nie.
Lub., Rav., Herz., Da., Sah., Bu., Mau., Flo., Neu., Au., GrRo., Natz., Nie., Stu.
Rav., Herz., Da., Sah., Bu., Mau., Flo., Neu., Au., GrRo., Natz., Nie., Stu., Lub.
Herz., Da., Sah., Bu., Mau., Flo., Neu., Au., GrRo., Natz., Nie., Stu., Lub., Rav.

çalışma kampı	67 vd.,
gazla öldürme denemesi	136 vd.
imha işlemi	63 vd.,
kurban sayısı	136
kamp tasviri	162 vd.
gazla öldürme denemesi	165 vd.
imha işlemi	166 vd.
kurbanların toplam sayısı	150 vd.
kampın donanımı	259 vd.
özel komando	262 vd.
imha işlemi	268 vd.,
kurban sayısı	288 vd.

bir bakın bakalım, kamplardaki bütün bu randıman sistemini dahiyane ve yaratıcı bir biçimde geliştirecek bir adam bulabilecek misiniz.

dokumacı franz hegyei
kürkçü hermann moldovan
tüccar bernhard herskovits
terzi zoltan fleischmann
boyacı denes müller
tüccar ivan varsanyi
tüccar georg pinter
ticari mümessil hugo weil
tüccar aladar fleischmann
çiftçi johann farkas
memur eduard donath
acenta ignaz izak seidenfeld
acenta izidor hirschl
saatçi ludwig neumann
tüccar armin zipper
tüccar alexander koslavszki
tüccar desider tropp
saatçi ladislaus szirtes
fırıncı david kohn
tüccar ernst keller
fabrika işçisi nikolaus waldmann
işçi max donath
işçi ladislaus wirt
tüccar isak kleinmann
ayakkabı tamircisi leopold gross
işçi samuel kesztenbaum
tüccar farkas roth
kunduracı ludwig landesmann
keresteci georg findler
ziraat mühendisi dr. franz krausz
muhasebeci alexander hajnal
taş ustası alexander barany
memur eugen müller
tüccar josef weiss
kalıpçı simon markovics
marangoz eugen abrahamovics
yün iplikçisi armir haas
öğretmen lazar grünstein
yazar hans vajda
fabrika işçisi anton politzer
tüccar abraham sichermann
işçi alexander weiss
devlet memuru arnold neuhaus

onlarla satranç oynadı
ve IVB4'de küçük bir müzik grubu bile vardı
eichmann orada ikinci kemanı çalıyordu

daha sonra II no.lu kamp içindeki alan tırmıkla düzeltilecek ve müteakip grup için tekrar şüphe uyandırmayacak bir hale getirilecekti.

bizim yaptığımız sadece, nakliyatı sayınca üzerine yazmaktı mesela, nakliyat miktarı bilmem ne kadar, sayı, çalışmak üzere, kadınlar bilmem ne kadar yüzdeyle ve bilmem ne kadar erkek, gaz odasına bilmem ne kadar yüzdeyle.

sonra ocağa gazı döktü ve ardından bir "mmmmm" sesi çıktı. ve ses gittikçe azaldı, ta ki yok olana kadar.

sıcaklık neresinden bakılsa 1500 ila 1800 derece kadardı. işte orada, mesela porselen fabrikalarındaki gibi, yani eskiden porselenleri fırınladıklarında, gaz yüzünden bacadan bir iki metre alev çıkardı ya, orada da öyleydi.

I., II. krematoryumlar
III. ve IV. krematoryumlar
I. ve II. krematoryumlarda
III. ve IV. krematoryumlarda
krematoryumların fırınlarında

elektrikçi olarak göreviniz neydi?
tutuklular ekseriyetle tellere giderler miydi?
tel örgülere gece gündüz elektrik verilir miydi?
işiniz icabı krematoryumlara da gelir miydiniz?
elektrikçi olarak büyük krematoryumlarda da bulundunuz mu?

11.5.
ve hemen, yukarıda adı geçen çukura atıldılar
26.5.
ve hemen, yukarıdaki sözü edilen çukura atıldılar
28.5.
bir çukur daha açıldı
29.5.
bir çukur daha açıldı

iki haziranda oniki yaşımı doldurdum ve şimdilik yaşıyorum

+ + hauptsturm führeri eichmann buraya bir daha ne zaman gelecek + +

tasfiye rakamını bugüne kadarki düzeyinde tutmak şu sıralar hemen hemen imkânsız.

Befehl v.31.8.42 d.Kdr.d.Orpo i.d.G.Ia-1526-42—Tgb.Nr.1117/42(g), Vfg.d.SS-u.Pol.Führ.III Tgb.No.474/42(g)v.29.8.42

epeyce geçti ve hava kararmaya başlamıştı. birden yerde tuhaf bir hareketlilik fark ettim: toprak parçaları sanki kendiliklerinden havaya uçuyorlardı ve bütün vadinin üstü buharla kaplıydı. yavaş bir volkan gibiydi, sanki lav yeryüzünün hemen altında yanıyordu. B. güldü ve eliyle arkamızda ve önümüzde uzanan sokağı ve bütün vadiyi -BABİ YAR vadisi- işaret edip, "benim 30.000 yahudim burada yatıyor" dedi.

kara duvarı biliyor musunuz?
hayır.
çakıl çukurunu biliyor musunuz?
hayır.
11. bloğu biliyor musunuz?
hayır.
gaz odalarını biliyor muydunuz?
hayır.
parlayan alevleri gördünüz mü?

bir s-kamyonunun (5 tonluk) daha tahsisini arz ederim. aynı zamanda, mevcutların sızıntı yapmasından dolayı, halihazırdaki s-kamyonu (2 daimond 1 saurer) için 20 egzoz hortumunun daha gönderilmesi rica olunur.

söz konusu olan ağır bir rus benzin motoruydu, asgari 200 BG'nde (V motor, 8 sil., su soğutmalı) muhtemelen tank motoru veya bir çekme motoru. şalteri "serbest egzoz"dan "hücre" konumuna çevirdik,

bir günde 3000'e kadar
24 saat içinde takriben 2000
takriben 5 ay boyunca toplam 300.000
takriben 4 ay boyunca 240.000
hata payıyla birlikte 500.000 civarında

1 saray ve parkla birlikte saray arazisi
2 kilise
3 belediye binası
4 okul
5 papaz evi
6 özel komandoya ait mutfak ve kantin

dokuz aylık süre içinde en az 390.000 yahudinin getirildiği,
sadece 250 x 200 metre büyüklüğündeki belzec kampından bir tek
rudolf r. canlı olarak çıkmış olmalı.

ÖN KAMP:
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14.
15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25.
26. 27. 28.

I. KAMP:
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

II. KAMP:
1. 2. 3. 4. 5. 6.

III. KAMP:
1. 2. 3. 4. 5. Gaz Odası

4 a no.lu özel komandonun bir mangası lubny'de görev aldı ve infazları aksaksız yerine getirdi

bunlar chelmno gestaposu'nda çalışmış olan son yahudiler.
bunlar hayatımızın son günleri. bildiriyoruz.

özel uygulamanın sebebi
özel uygulamanın yer ve zamanı (fiş toplanması)

alman işgali altındaki doğu avrupa gettoları, auschwitz rakamları ve açıkta kurşuna dizmeler bir sonraki yüz bine, diğer kategoriler bir sonraki elli bine yuvarlanmıştır.

ilk önce
AZZStL: 208 ARZ 251/59, Bd V, Bl 988
imha işlemleri yerine getirildi

sonra berlin'den diş altını konusunda yetkili kerper adında bir adam geldi.

yandaki, içinden soğuk mavi ışık yansıyan salonda, pencere kenarındaki masalarda beyaz önlüklü adamlar oturuyordu. elmas, safir, zümrüt, yakut ve benzerlerini tek tek tartıyorlardı. onları keskin kokulu sıvılarda yıkıyor, merceklerle inceliyor, kıratlarını ve böylece değerlerini tespit ediyorlardı. kâseler gökkuşağının tüm renklerinde parıldayıp ışıldıyordu.

göç ettirilen yahudilerden kalan menkul ve gayrimenkul malların değerlendirilmesi için çıkması beklenen talimatnameye halel getirmemek kaydıyla, şu andan itibaren, ele geçirilmiş mallar hakkında çıkartılacak talimatnamelerde hırsızlık ve yağma malı nitelendirmesi kullanılacak olup aşağıdaki hususlar kararlaştırılmıştır:

(intihar girişimlerinin bildirilmesi zorunluluğu)

muhtemelen seni bir daha görmeyeceğim, sesini artık duymacağım, seni artık öpemeyeceğim. oysa ne çok isterdim seni görmeyi, sadece bir kez bile olsa!

20.4. hitler'in doğum günü. infaz
20.4. hitler'in doğum günü. kalp enjeksiyonları yapıldı
20.4. hitler'in doğum günü. infaz

yatağın yavaş terkedilmesi, saman minderi doğru düzeltmedi, örtüyü doğru katlamadı, yatağını yaparken çok yavaş davrandı yıkanma yerinde gömleğini çıkarmadı ve hem çok kısa hem de çok uzun yıkanması. sırada doğru durmadı veya yemek kâsesini talimatlara uygun şekilde uzatmadı

şahsî malzemelerini dolabında talimatlara göre tanzim etmedi tuvalette çok uzun oyalandı

içtimada beceriksizce davrandı, beresini çok geç çıkardı veya taktı

çalışma timinin teşkiline çok geç geldi, uygun adım yürüyüşte tökezledi, sırada düzgün yürümedi veya yüzünü talimatlara uygun şekilde çevirmedi

yeterince hızlı çalışmadı, araya dinlenme molaları kattı, amirlerin talimatlarını yerine getirmedi veya yeterince riayet etmedi

fizikî şartlarından dolayı belirli ağır işleri yerine getirmeye muktedir değildi

iş sırasında giysisini yırttı veya giysilerinden birini kaybetti öğle yemeğinde sıraya riayet etmedi, yemek için ikinci kez sıraya girdi veya yüksek sesle konuştu

helada fazla oyalandı

akşam yoklamasında bere tak çıkarı tamamen doğru tatbik etmedi

bloğa geç döndü, iç donu ile yatağa uzandı, gece istirahati sırasında yatağında konuştu

deneklerin tabii ki ölebildiği deneyler

nefesi durduktan sonra, basıncı artırarak denek wagner'in tekrar hayata dönmesini sağladım.
ardından denek w.'nin atlatamadığı yeni bir denemede bulundum.
kalp elektrosunun sonuçları

ilk kez seslenişe tepki veriyor
emir üzerine ayağa kalkmaya çabalıyor
stereotip bir halde, hayır, lütfen, diyor
emir üzerine ayağa kalkıyor
ileri derecede ataksi
bütün sorulara, bir dakika, diye cevap veriyor
panik halinde doğum gününü hatırlamaya çalışıyor
tipik duruş ve hareket stereotipi (katatoni)
kendi kendine sayılar mırıldanıyor
kafasını takıntılı halde sağa dönük tutuyor
tekrar tekrar doğum günü ile ilgili ilk soruyu cevaplamaya çalışıyor
deneğin sorusu: nefes alabilir miyim? evet.
derin soluk alıyor, sonra, tamam, teşekkür ederim, diyor.

ısıtma: kalp diyatermisi ile
ısıtma: iki kadın vasıtasıyla
ısıtma: kadınlarla (cinsel birleşme)
ısıtma: bir kadınla
ısıtma: 16 elektrik ampullü 2 ışık dolabı ile

kapılar kapandıktan sonra, gözetleme deliğinin sağ üst tarafına yerleştirilmiş olan bir borudan belli bir miktar tuzu içeri boşalttım. daha sonra borunun ağzını, ucunda asılı duran bir mantarla kapattım. bu mantarda bir metal boru vardı. bu metal boru, suyu ve tuzu, bahsettiğim hücrenin deliğinden içeri püskürttü. mekânın içini borunun yakınında duran bir şalter ile aydınlattım ve gözetleme deliğinden hücrenin içinde olanları gözetledim.

66 dk.
87 dk.
106 dk.
74 dk.
65 dk.
65 dk.
53 dk.
70 dk.
65 dk.
66 dk.
87 dk.
65 dk.

bir ismin yanında bir işaretin, bir kelimenin, bir küçük haçın bulunması yetiyordu

o sabah hâlâ III no.lu kamp'ın 300 kadar tutuklusu için kahvaltı hazırlaması gerekirken, öğleyin sadece, yaklaşık 150 kişiye yemek temin etmesi gerekti.

ss'in yemek odası
ss'in dinlenme odası
ss'in atış bölmesi
idam yeri

1. hareket sehpaya
2. hareket sehpanın üstüne
3. hareket kararın okunması
4. hareket tabureye tekme

örneğin 1100'lük grup, diye duyduklarında, bini gidecek, diyorlardı.

infaz : 20 ya da 21 polonyalı kurşuna dizildi
infaz : 19 ya da 22 polonyalı kurşuna dizildi
infaz : 18 ya da 24 polonyalı kurşuna dizildi
infaz : 20 ya da 21 polonyalı kurşuna dizildi
infaz : 28 ya da 22 polonyalı kurşuna dizildi

95
30
108
103
99
82
25
108
95
143
109
90
104
98
7

16 testere talaşı için yer
17 saman için yer
18 ceset yığını
19 kan akıtma oluğu
20 atık çukuru

bu soğukkanlılıkla yerine getirme mecburiyeti, sâkin faaliyet, bu dünya görüşü önünde nöbet tutma, bu kararlı olma mecburiyeti, tavizsiz olma mecburiyeti,

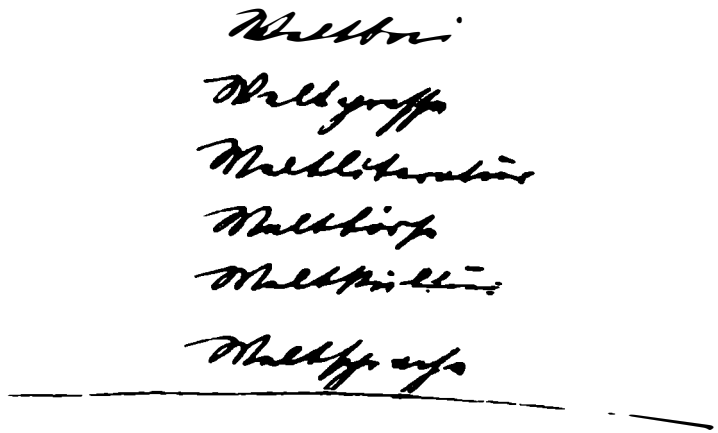
1940 takriben 6 ay
1941 takriben 6 ay
1942 takriben 6 ay
1943 takriben 8 ay
1944 takriben 12 ay
1945 hayat süresi tekrar büyük ölçüde azaldı

hartheim sarayı
kamu yararına çalışan vakıf bakımevi
kuruluş paskalya 1940
kapanış 8.1.1945
azamî tutuklu sayısı 0

Ne diye bu lüzumsuz ve zararlı yaratıkları hayatta tutuyoruz?... Acısız ölüm için uygun gazların bulunduğu küçük tesislerde

1.7. hartheim'da 19 tutuklu ölümü bildirildi
3.7. hartheim'da 25 tutuklu ölümü bildirildi
4.7. hartheim'da 13 tutuklu ölümü bildirildi
5.7. hartheim'da 32 tutuklu ölümü bildirildi
6.7. hartheim'da 12 tutuklu ölümü bildirildi
7.7. hartheim'da 14 tutuklu ölümü bildirildi
8.7. hartheim'da 17 tutuklu ölümü bildirildi
10.7. hartheim'da 22 tutuklu ölümü bildirildi
11.7. hartheim'da 17 tutuklu ölümü bildirildi
12.7. hartheim'da 25 tutuklu ölümü bildirildi
13.7. hartheim'da 15 tutuklu ölümü bildirildi
14.7. hartheim'da 21 tutuklu ölümü bildirildi
15.7. hartheim'da 13 tutuklu ölümü bildirildi
18.7. hartheim'da 17 tutuklu ölümü bildirildi
19.7. hartheim'da 29 tutuklu ölümü bildirildi
20.7. hartheim'da 30 tutuklu ölümü bildirildi
21.7. hartheim'da 23 tutuklu ölümü bildirildi
22.7. hartheim'da 21 tutuklu ölümü bildirildi
23.7. hartheim'da 1 tutuklu ölümü bildirildi
24.7. hartheim'da 30 tutuklu ölümü bildirildi
25.7. hartheim'da 23 tutuklu ölümü bildirildi
26.7. hartheim'da 21 tutuklu ölümü bildirildi
27.7. hartheim'da 21 tutuklu ölümü bildirildi
28.7. hartheim'da 23 tutuklu ölümü bildirildi
29.7. hartheim'da 19 tutuklu ölümü bildirildi
31.7. hartheim'da 26 tutuklu ölümü bildirildi

bir halk ancak tüm uzuvlarıyla o yüksek duyguya günün birinde ve birbirine kaynaşmış sarsılmaz, kaderin kabına sığmayan bütün gücü. zira bu dünyada en büyük değişiklikler ari insanlığın selameti için fanatik tutkular günün birinde son ve en büyük için bu yer yuvarlağında olgunlaşmış olan kuşak zirvesine yanıp tutuşuyor, gelecekte de sadece sınırlı bir kavrayış değil, aksine en acılı idrak anlamında kanımızın dökülmesinin kaderimizde olduğu. eğer bir halktan belli bir miktar enerji ve azim yalnızca yüksek insanlığa tam da ışıklı alınlarından ilahî kıvılcım ve insanlara böylece hükmetmenin yolunu, boyunduruk altındakilerle birlikte bir zamanların hükümran halkının görünen son izi açık ten renginde başlıyor kültürel ilerlemenin meşalesine kaynak! ayrıca nihai sonlanışı aslında nasıl da askerlik süresi insan seçimi de aslında metinler ile değil aksine nifak tohumları atan büyüklü küçüklü sayısız kışkırtıcı asla unutulmasın dünyayı gerçekten değiştiren bütün büyük devrimler kesinlikle ve çelik iradeyle titanların savaşı olarak gerçekleştirilmesi sarsılmaz biçimde bir halk gövdesinin yükselişi bariz biçimde hükmederek veya ayağa kalkarak. söz konusu devletin sinir merkezlerinin işgali olarak kesin başarı dünyayı değiştiren gerçekten her büyük artık muktedir değil ve saldırı tarzının değerlendirilmesi. müteakip sonuçlarında herkesçe görünen dirilişle bu yüzden çok gerekli en alçak hasmımızın kalbine darbe olarak bu mücadele için ittifakî bir destek bir büyük misyonun gerçekten kutsanması ve kusursuz ebedî iradesine.

diğer bir deyişle: nasyonal sosyalist alman işçi partisi, genel bir millî dünya görüşünün temel fikirlerini ana hatlarıyla benimsemekte, bu fikirlerden pratik gerçekliği, zamanı ve mevcut insan malzemesi ile onun zaaflarını göz önünde tutarak siyasi bir inanç oluşturmaktadır; ki bu da kitlelerin sıkı bir örgütlenme çerçevesinde biraraya getirilmesiyle bu dünya görüşünü zafere götürecek mücadelenin koşullarını kendiliğinden yaratır.

millî faşist nakliyatçılar birliği
millî faşist tezgâhtarlar birliği
millî faşist büyük mağaza sahipleri birliği
millî faşist kapıcılar birliği
millî faşist denizaşırı ticaret birliği
millî faşist özel kaplıcalar birliği
millî faşist seyyar satıcılar birliği

hitler sık sık "kaya gibi sağlam, kat'iyen, esas itibariyle" gibi sözcükleri tekrarlardı. bununla birlikte, özellikle salonmuharebeleri dünyasının "başını ezmek", "demir gibi sağlam", "acımasız şiddet" veya "sopalamak" gibi sözcüklerini, ayrıca dışkısal terimli ifadeleri severdi. kızdığı zaman "onun işini sonra kendim bitireceğim"; "beynine kurşunu bizzat kendim sıkacağım" veya "onu mahvedeceğim" gibi tabirlere yönelirdi.

çok daha sonra, memleketi onu sorumlu mevkide olgun bir adam olarak görüyor, önce leonding mezarlığında ebeveynlerinin yattığı toprağın üzerinde düşüncelere dalmış,

Yukarıda: Paul Geißler, GarmischPartenkirchen. Fischlham'daki saray değirmeni, Adolf Hitler'in okul yolunda. Gravür

Yukarıda: Paul Geißler, GarmischPartenkirchen. Führer'in Braunau am Inn'de doğduğu ev, avlu

Yukarıda: Paul Geißler, GarmischPartenkirchen. Adolf Hitler'in Fischlham'daki okul binası, gravür

hitler'in kahvaltısı ekseriyetle bir bardak ısıtılmış (ama kaynatılmamış) süt, bir dilim kara oldenburg (kepekli çavdar) ekmeği, bir peksimet veya bir parça danimarka gevrek ekmeği ile bir elmadan ibaretti.

muazzam bir ezici güce alçakgönüllü ve ölüme adanmış savaşçıları
kılıçla korumak hristiyan inancının ve herkes
parlak örneğini senin iyiliğin ve kudretinle kutsal bir miras
kutsa kahraman bir görevlendirmiş özellikle kutsa
ve ocağı korumaya ve atalarımıza
ebedî vatana ulaşmamız amin senin ışığının ve
barışının ülkesinde kim müridim olmak isterse
ebedî çarmıh cumasının ezelden beri sahnesi büyük kudretinden isa
ilerliyor hakiki kurban ruhunun yeni bir çehre
sağlasın diye isa meryem top gürlemelerinde
tahtında oturuyorsun büyük kahramanların doğduğu yerler bahşet
bize şanın andımıza sadık kal kahraman bir özellikle führerimizi
ölümde rahmet hepimize onun önderliğinde bahşe
kutsal bir ödev izin ver ve topların şanının
kavgada meryem sadece askerlik tanrı ile
izin ver almanyayı büyük felaketlerin sonucunda
avutan inancı sadece değil aksine aynı zamanda
tanrının kutsal iradesini başınıza gelen
bu büyük adamlara şüphesiz bugün şeytanın
ifade edilemez büyük mutluluk kurtarıcısı ve öncüsü
sık sık olduğu gibi mesihin korkunç bizi çelikleştiriyor
kendi varlığımızın zaferin büyük kapıya ulaşmaya
acısız bir zamanın kaderine aşılmaz
tanrının sözünden çelikten silahlara ve kudreti
birleşelim ki sadakatimiz fark edilsin
çağırıyor göreve çağırıyor herkesi çağırıyor diyen
gelin buraya haydi ilahî ışığın sevgili kardeşler
siz eza çekenler bu kavgadır size hayat vermek isterim
aynı silâhları teselli veren nur ile sadık idarecileri olarak
hızlı bir zaferi

(dinleyiciler : heil!) (dinleyiciler : heil!) (dinleyiciler : heil!) (heil nidaları) (heil nidaları) (heil nidaları) (heil nidaları) (heil nidaları) (heil nidaları) (heil nidaları) (heil nidaları) (heil nidaları, alkış) (heil nidaları) (heil nidaları) (heil nidaları) (heil nidaları, alkış) (heil nidaları) (heil nidaları) (heil nidaları) (heil nidaları, alkış) (alkış) (heil nidaları) (heil nidaları) (hep bir ağızdan) (heil nidaları) (heil nidaları) (heil nidaları) (dinleyiciler : heil!) (dinleyiciler : heil!) (dinleyiciler : heil!)

yahudilerin emir olmaksızın (13., 14. ve 15. ek) veya emre rağmen (8. ve 9. ek) öldürüldükleri hallerde de mahzurlu bir durum tespit edilememiştir.

soru 1:
"ağır sorgulamalar"a hangi suçlarda izin verilir?
soru 2:
vücuda yönelik müdahalelerin türü?
soru 3:
"ağır sorgulama"nın tatbik emrini kim verir?
soru 4:
vücuda yönelik müdahaleleri kim tatbik eder?
soru 5:
sert sorgulamaların suçsuzlara da tatbikine karşı hangi emniyet tedbirleri bulunmaktadır?
soru 6:
mahkemede vakalar teknik olarak nasıl ele alınmaktadır:
a) yukarıdaki izinli müdahalelere göre?
b) yukarıdaki izin verilmeyen müdahalelere göre?
c) yukarıdaki izinliliği şüpheli durumlara göre?

karbon kopya
derdest dosya
IIIa 25371 no.lu sirküler
1 kanun külliyatı
1 rapor sureti
13 ocak 1869 doğumlu
raportör
s. 6
s. 1
s. 15
berlin SO 36, pückler sok. 44
matbaacı R.
bu meselede muvakkaten
konuya istinat
St GB 80. md. vd.
sanık yakalandığında ihtiyaçhanenin duvarına
mavi kalemle şu
sözcükleri
*
acele!
hapis!
6J 158/42
karar
hapis!
gizli hapis!
taahhütlü!
3) 2 hafta sonra
4) bu, derdest dosyaya
taahhütlü!
2, 3, 4ad) 5a ve b) ve 6a)'ya
2-6(a) ab'ye

katil hitler
görevli
imza:
24 nisan 1934 tarihli
ana dosyalara zarf
önceki mahkeme prosedürlerine istinaden
tamamı sadece 78,80 RM
2)
temize çekilecek
dosyaların 5. s.
şerh
mümkün mertebe çabuk
sanık bunu da itiraf ediyor mu?
NSDAP örn. WHW?
dilekçe ile gönderildi
1, 2'ye gef. Ca. 11.1
13 ocak 1869 kleinrietz doğumlu emekli
karşı
bkz. özellikle dosyanın 19 ve 20. s.
plötzen gölü
suçüstü
3) 3 hafta sonra
4) bu, derdest dosyaya
imzaya

her ne kadar 73 yaşındaki sanık
karar
1)
2)
3)
4)
1)
2)
3)
IV A 1c – L. 8003/42
sayın profesör dr. M.'ye
3) 2 hafta sonra
4) bu, derdest dosyaya
konu gizli statüde
ek savunma alınması için
ilaveten yazılmasına
berlin üniversitesi
veya görevli vekile
ekler: 1 cilt dosya
oda, mutfak ve koridor
bir bilirkişi raporu
şerh
sonra icabı halinde bir kez daha
bölge valisinin arzusu üzerine lehmann
idam
sanığın
5. md.ye göre idam kararınının alınması
herhangi bir kişiye
hukuk rehberliği merkezi
yerine getirilmesi hedefiyle, hızla
sayın reich başsavcısına
düşmana yardım ve yataklık
tıp şurası başkanı sayın E.
derhal dava açılmasına
veya cezai ehliyetinde
sayın reich mahkeme savcısı P.
(StGB 51. md., 1. ve 2. p.)
(bkz. bilhassa dosyanın 19 ve 20. s.)
führer'in öldürülmesi
4) bu, derdest dosyaya
sayın reich başsavcısına
ruh sağlığına dair
bu mevzuda berlin bölge valisinin
ilgilendiği
1) şerh

rapor

Wilhelm Lehmann, doğ. 13. 1. 69 Kleinrietz'de, Berlin S= 36, Pückler Sok. 44'de eşi ile ikamet etmektedir ve polise burada kayıtlıdır. Oda, mutfak ve koridordan mevcut daireye 34,05 RM kira ödemektedir. İkinci bir kiracısı hiç olmamıştır. Emekli aylığı kendisi ve karısı için toplam 78,80 RM tutmaktadır.
L. çalışma gücünden yoksun olduğundan ek geliri yoktur. Bununla birlikte, ek olarak eşi hizmetçilikle haftada takriben 45 RM kazanmaktadır. Ayrıca L. WHW'den kış aylarında

sürekli 15-18 RM almıştır. L. diğer kurumlardan, özellikle de çocuklarından destek almamıştır.
L. evinde kendi halinde bir hayat sürmüştür. Evde kendisinden hakaretamiz siyasi ifadeler duyulmadığı söylenmektedir. Tarafından okunan belirli bir gazete yoktur, keza özel günlerde tarafından bayrak çekilmemiştir. Eşinin, cüzî gelirine rağmen bağışlara vs. iştirak etmesi çevrenin kabulünü görmüştür. L. Ailesi'nin borcu yoktur.

bu konudaki oturum tarihinin
1 iddianame sureti
kopyası eklenmiş olan
son duruşma gününün tayini
yakın zamanda
artık sinirleri o kadar sağlam değil
2,3,4a–d) 5a ve b) ve 6a)'ya
2–6(a) ab'ye
6 J 158.42 g
I. temize çekilecek
s. 6
zarf I
s. 1, 10/11
1.
2.
3.
s. 7R
18/R
s. 8
17/19
s. 5
7/R/8
10,17
bl. 7R/*
17,
s. 18/19
s. 6/8, 10/R, 17/19
I. savunmaları
II. şahit
III. sabıka kaydı
dava ediyorum
talep ediyorum
2. vatana ihanete teşebbüs, kuvvet kullanarak
reich anayasası
ki fiil, kitlelere tesir etmeye
yazı yazmak suretiyle
özellikle cezaî fiil esnasında
berlinli emekli wilhelm lehmann'ı,
13 ocak 1869 kleinrietz doğumlu
evli
sabıkasız
içerideki duvara
halkın hissiyatını
ihtilâle sebebiyet
II No 1,2,3,4'e hemen
No.5'e
düşman güçlerine yardım
bütün alman halkının

StrGB 51. md. I.p. söz konusu olamaz
alman savaş gücüne zarar
üye veya aday değil
ölümü hak
adına
halihazırda bu konuda
cidden bir suikasta
diğerlerine ilaveten vatana ihanet
düşmanın tarafına
bu yüzden ölüm cezasına
dosyaya işlendi 9.3

•

burası için çok acele
1) aşağıda sözü edilen eklerle birlikte
2) 19/43 sayılı rapor listesine
3) 1 ay sonra 27.4.
4) bu, derdest dosyaya
af yetkisi
berlin eyalet sigorta kurumu
(L.S.)
(mühür)
imzayla aynı
pnömatik postayla
zata mahsus
(çift zarflı)
iç damga
"gizli"
mektup üstü:
"çok acele"
IVg 10a4300/43g
iç damga:
pnömatik postayla
hemen!
gizli!
"zata mahsus " etiketi ile
(çift zarflı)
mektup üstü: zata mahsus!
iç damga: "gizli"
hizmet mührüyle imzaya
(koyu takım elbise)
ölümü hak
yerini bulması
görevli
5) - giriş kartının eklenmesiyle
görevli
infaz işlemi
anatomi-biyoloji enstitüsü
ön adı: wilhelm
mukavemet göstermeden
imza K. imza R.

16 saniye

suç ortağı kont von stauffenberg
ahmak katil kont von stauffenberg
kont von stauffenberg gibi bir alçak
ahmak katil kont von stauffenberg

bir adamın vasat, normal yaşamını yaşadım ve (*sansürlü*)madım çok mutluyum (*sansürlü*) ölümün eşiğinde onaylıyor ve ekliyorum ki ben (*sansürlü*) ne (*sansürlü*) hep (*sansürlü*) (*bütün bir bölüm sansürlü*) çok sayıda arkadaşıma ve dostuma (*sansürlü*) onlar (*sansürlü*) ve bu bir (*sansürlü*) için (*sansürlü*) bize diyerek (*sansürlü*) düşünüyorum ki (*sansürlü*)

6 sağ kalan
3 sağ kalan
4 sağ kalan
2 sağ kalan
1 sağ kalan
8 sağ kalan
1 sağ kalan
5 sağ kalan
19 sağ kalan
sağ kalan yok
sağ kalan yok
1 sağ kalan
sağ kalan yok
sağ kalan yok
1 sağ kalan (hareket halindeki trenden atlayarak kurtuldu)

ben buna cevap veremem
buna ben cevap veremem
hatırlamıyorum
bunu ben açıklamadım
söylemek zorundayım ki hatırlayamıyorum
artık hatırlayamıyorum
hayır
tutuklularla hiçbir işim olmadı
hayal meyal hatırlayabiliyorum
bu sayılar benim bilgim dışındadır
hayır, söz konusu olan imza benim değil
vakaları tek tek çıkarmam artık mümkün değil
hatırlamıyorum
hiçbir zaman kapıda durmadım
bu ifade gerçeği yansıtmıyor
hayır rampada değildim
hiçbir sevkıyatı hatırlamıyorum
işleri kimin yürüttüğünü bilmiyorum
hatırlayamıyorum
bunu şimdi söyleyemem
hangi tedbirlerin alındığını bilmiyorum
rampada hiçbir görev almadım
özel komando bana tanıdık gelmiyor
hiçbir emir vermedim, sanmıyorum
ama hatırlayamıyorum
ben de hatırlamıyorum
hiçbir müzakerede bulunmadım
ben de hatırlamıyorum
hiçbir zaman iddia etmedim ki ben
kesin olarak hatırlamıyorum
hiçbir zaman bilgim dahilinde olmadı
böyle bir şeyi hiç duymadım
bu kavram bana tanıdık gelmiyor
hatırlayamıyorum

km 1 km 2 km 3 km 4 km 5 km 6 km 7 km 7 km 9 km 10 km 11 km 12 km 13 km 14 km 15 km 16 km 17
km 1 km 2 km 3 km 4 km 5 km 6 km 7 km 7 km 9 km 10 km 11 km 12 km 13 km 14 km 15 km 16 km 17
km 1 km 2 km 3 km 4 km 5 km 6 km 7 km 7 km 9 km 10 km 11 km 12 km 13 km 14 km 15 km 16 km 17
km 1 km 2 km 3 km 4 km 5 km 6 km 7 km 7 km 9 km 10 km 11 km 12 km 13 km 14 km 15 km 16 km 17
km 1 km 2 km 3 km 4 km 5 km 6 km 7 km 7 km 9 km 10 km 11 km 12 km 13 km 14 km 15 km 16 km 17
km 1 km 2 km 3 km 4 km 5 km 6 km 7 km 7 km 9 km 10 km 11 km 12 km 13 km 14 km 15 km 16 km 17
km 32 km 33 km 34 km 35 km 36 km 37 km 38 km 39 km 40
km 1 km 2 km 3 km 4 km 5 km 6 km 7 km 7 km 9 km 10
km 1 km 2 km 3 km 4 km 5 km 6 km 7 km 7 km 9 km 10 km 11 km 12 km 13 km 14 km 15 km 16 km 17

* son gün hiç kimse kurşuna dizilmedi

km 18 km 19 km 20 km 21 km 22 km 23 km 24 km 25 km 26 km 27 km 28 1 ölü
km 18 km 19 km 20 km 21 km 22 km 23 km 24 km 25 km 26 km 27 km 28 km 29 km 30 km 31 45 ölü
km 18 km 19 km 20 4 ölü
km 18 km 19 km 20 km 21 km 22 km 23 km 24 km 25 km 26 km 27 km 28 km 29 km 30 km 31 19 ölü
km 18 km 19 km 20 km 21 km 22 km 23 km 24 km 25 km 26 km 27 km 28 13 ölü
km 18 km 19 km 20 km 21 km 22 km 23 km 24 km 25 km 26 km 27 km 28 km 29 km 30 km 31
42 ölü
18 ölü
km 18 km 19 •

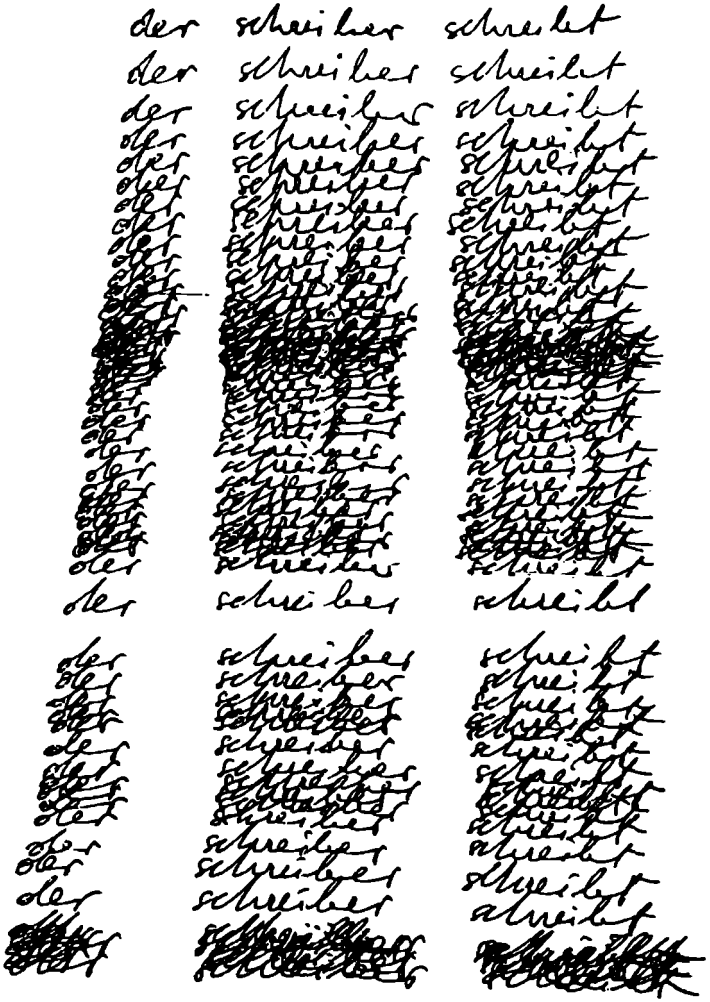
cesedim okulun bu tarafında bekçi evinin orada, albegno'nun olduğu yerde, köprünün bu tarafında. beni hemen almaya gelebilirsiniz.

bu benim son mektubum ve sana 1 eylül'de, saat altıda kurşuna dizildiğimi bildiriyorum.

iyileşecek zamanı kalmayan hastalara baktılar, bir daha hiç çalışmayacak işsizlere baktılar, büyümelerine izin verilmeyen çocukları yetiştirdiler

gayet basit, nefes alışları duruyor, önce birinin, sonra öbürünün. hiçbiri bir diğerine yardım edebilecek durumda değil, cesetler yataklarda oldukları gibi kalıyor, yaşayanların veya yarı ölülerin yanında. canlılar ve ölüler, hepsi iç içe. biriyle diğeri arasında neredeyse hiç sınır yok, neredeyse hiç fark yok.

'gönderilecek' yazılı hasta tabelaları

der schreiber schreibt

kaygılarınız, sayın başkan, tamamıyla matematiksel. binin üstünde ölüm haberinin geldiği günler de vardı, sadece iki ölümün olduğu günler de.

Ç
ÇM +
ÇM
ÇM -
ÇD

sanık karl f., en az 150.000 olmak üzere, çok sayıda kişinin öldürülmesine toplu iştirakten dolayı
sanık franz w., en az 39.000 olmak üzere, çok sayıda kişinin öldürülmesine toplu iştirakten dolayı
sanık alfred i., en az 68.000 olmak üzere, çok sayıda kişinin öldürülmesine toplu iştirakten dolayı
sanık werner d., en az 15.000 olmak üzere, çok sayıda kişinin öldürülmesine toplu iştirakten dolayı
sanık erwin l., en az 57.000 olmak üzere, çok sayıda kişinin öldürülmesine toplu iştirakten dolayı
sanık erich f., en az 79.000 olmak üzere, çok sayıda kişinin öldürülmesine toplu iştirakten dolayı

34.165 ölü sayısının üzerine ayrıca eklenmesi gerekenler:

3 adam kancayla çukura indi ve diğer ikisi ikinci bir kancayla yukarıda durdu. aşağıda duran üçü, kancayı cesede sapladı ve onu bulunduğu yerden çekip aldı. yukarıdaki ikisi sonra kancayı cesedin ikiye bölünmesine mahal vermeyecek, uygun bir yerine sapladı ve yukarı çekti. burada taşıyıcılar 24 cesedi sedyeye yatırdılar. her sedyede, cesetleri mezarların yakınındaki yakma yerine taşıyan 2 adam çalışıyordu. itfaiye şefi önceki gün atılan temele benzin ve yağ döktü ve tutuşturdu. taşıyıcılar sedyelerle, hazırlanan tümseklere çıktılar ve cesetleri ateşe attılar. taşıyıcı çiftler bir taraftan yukarı çıkarken, cesetlerle arkadan gelen diğer taşıyıcıların yolunda durmamak için öte taraftan aşağıya iniyorlardı. taşıyıcının ellerini kumla ovuşturması gerekiyordu, zira eller ve sedyelerin sapları cesetlere dokunmaktan kayganlaşmıştı. dumandan kararmış ve ateşten kızarmış haldeki itfaiye şefi elinde devamlı ateşi karıştırdığı bir demir kancayı tutuyor ve faaliyeti düzenliyordu.

dengelenmemiş değerler
gözlemlenen ölümler
dengelenmiş değerler
hesaba uygun sayıda ölü
gözlemlenen ve hesaplanan ölümler arasındaki farklar

dengelenmemiş ölüm olasılıkları
gözlemlenen ölümler
dengelenmiş ölüm olasılıkları
hesaba uygun sayıda ölü
gözlemlenen ve hesaplanan ölümler arasındaki farklar

sonuç eğrisi

ilan edildi'den sonra eklenecek:
yasaklamadığı'dan sonra eklenecek:
ters düşmedikleri'den sonra eklenecek:
nüfuz eden'den sonra eklenecek:
muaf tutuldu'dan sonra eklenecek:
dönüştürüldü'den sonra eklenecek:
yağdırdığını'dan sonra eklenecek:
tayin edildiler'den sonra eklenecek:
zorla götürdüklerini'den sonra eklenecek:
atıldılar'dan sonra eklenecek:
cezalandırma'dan sonra eklenecek:
dağıtıldılar'dan sonra eklenecek:
yağmalayan'dan sonra eklenecek:
kontrolünde bulunduracak'tan sonra eklenecek:
tertip edildi'den sonra eklenecek:
olmak için'den sonra eklenecek:
gizlemek'ten sonra eklenecek:
sömürmek için'den sonra eklenecek:
takviye etmek'ten sonra eklenecek:
kullanıldılar'dan sonra eklenecek:
imkân verecek'ten sonra eklenecek:
hedefleyen'den sonra eklenecek:
felce uğratmak'tan sonra eklenecek:
korumayı'dan sonra eklenecek:

ölülerin dosyası yaşayanlarınkiyle karşılaştırılamayacak kadar büyüktü.

II ölü kayıt defterlerinde
III ölü kayıt defterlerinde
IV ölü kayıt defterlerinde
V ölü kayıt defterlerinde veya giriş kayıt defterlerinde
VI ölü kayıt defterlerindeki infaz edilmiş kişiler
VII ölü kayıt defterlerinde
VIII adı geçen ölü kayıt defterlerinde
IX ölü kayıt defterlerinde görünmeyen
X ölü kayıt defterlerindeki yekûnu

MONUMENTA GERMANIAE HISTORICA (bkz.),

Betimlenemez olanın betimlenmesi üzerine veya *tutanak*'a bir sonsöz denemesi

Nasyonal sosyalist cinayet mekanizmasının topyekûnculuğu, saptırılmış ahlâkın ve imhanın kinik diyalektiği, ırksal hijyen ve hunharlık ne betimlenebilir ne de temsil edilebilir. Her türlü betimleme gerçekliğin yolunu tıkar, ortaya çıkmasına engel olur. Bir yığın çıplak, ölü, kemikleri sayılacak kadar zayıf insan vücudunun fotoğrafı göze bir nakış gibi görünmeye başlar; bunlar korkunç bir resim gerçekliği oluşturmalarına rağmen, gerçek dehşet ve acının boyutlarını yansıtmaktan çok uzaktır.

Bütün bu gerçekliği, asıl gerçekliği aktarabilecek bir araç, bunun yerini tutabilecek bir gerçeklik yoktur. Her deneme abartılamaz olanın abartılmasıyla sonuçlanır, böylece sonunda ulaşılan ikincil bir gerçeklik ya da kitsch olur. Bu açıdan bakıldığında Heimrad Bäcker'in yazarlık girişiminin diğerleri gibi daha başından ümitsiz olması gerekirdi.

Bäcker'in tutanak'ı bir betimleme ya da bir rapor değildir. "Faillerin ve kurbanların dilini alıntılamak yeterlidir" diyor Bäcker, "Belgelerde korunmuş olan dilde kalmak yeterlidir. Belge ve dehşetin, istatistik ve vahşetin çakışması..." Bäcker bu gerçekliğin metinsel izlerini biriktirmiş tir: Listeler, kayıtlar, sayımlar, yasaklar, tutuklama nedenleri, yakılmış sinagogların, yasaklanmış davranışların listeleri, talimatlar, tanımlar, tabirler, konuşmalardan alıntılar, veriler, sayılar, rakamlar, raporlar, kısaltmalar, isimler, meslekler, etkinlikler, sorular, emirler, plan lejantları, numaralandırmalar, fragmanlar, tıp deneylerinin betimlemeleri, tarihler, infaz listeleri, ideolojik kalıplar, resimaltları, ara notlar, kenar notları, duruşma protokolleri, son mektuplar, sorgu tutanakları, ifadeler, itham metinleri, günlük yürüyüşlerin ölüm sayılı kilometre listeleri vs.

Bu metinler, tasavvur edilemeyecek topyekûn bir vahşetin tekil parçalar aracılığıyla temsil edilen kalıntılarıdır.

Bäcker alıntılardan söz ediyor: "Yaptığım alıntılarda, alıntının kendisi dışında bir edebilik yaratmıyorum (sıralama, tekrarlama, eksiltme dışında; tutanak'ın sistemi dışında). Anlatıdan farkı buradadır..."

Bütüncül bir *tutanak* tüm alıntıların toplamından oluşabilirdi. Ancak parçalarının toplamıyla da bütüne ulaşılamaz. tutanak kaçınılmaz olarak kısmi tutanaktır. Bütünlük ise yazarın kararlarının

toplamında yatar, sadece kâğıt üzerinde sıralama, sınıflandırma, öne çıkarma veya tasnifte değil. Bu yazının büyük başarısı bence Heimrad Bäcker'in izlere, fragmanlara, alıntılara temel oluşturan referans sisteminde yatıyor. Somut olanın iki düzeyi var: "dilsel malzeme" ve onun düzenlenişi.

Bäcker dramatik senaryolar yaratmıyor. Malzemenin onu baştan çıkarmasına izin vermiyor. Parçaları korkunç tarihsel bağlamlarından özenle ayırıyor. Müdahalelerini gizlemiyor –yöntem her zaman sınanabilir–, gerçeklik illüzyona gerek duyulmadan yansıtılıyor.

Heimrad Bäcker sözcük malzemesini değerlendirme, ondan ilham alış bakımından somut şiirin yöntemlerini kullanmaktadır. Malzemenin tozunu tarihsel kirine dokunmadan alıyor. Görülebilirliği artırabilmek için yabancılaşmaya başvurduğunda bile, müzelik, kendi içine dönük bir gerçeklik yaratmıyor. Bäcker'in belgeyle titiz ve açıkça belirtilmiş bir ilişkisi vardır: "Eğer belge kendi yalıtılmışlığından çıkarılıp biçimsel bir ilkenin yalıtımına zorlanırsa yeni bir etki kazanır... Belgenin ve edebiyatın kimliği... Belgeler kendi kendini yazan edebiyat olur ve edebiyat olarak tanınırlar."

Ben *tutanak*'ı somut şiirin bir ana eseri ve bundan da öte yöntemlerinin, gerçekliği, betimlemenin yöntemlerine oranla çok daha yoğun bir biçimde aktarabileceğinin kanıtı olarak görüyorum. Kullanılan malzemenin otantik olması, yani dilsel gerçekliğe referans oluşturması nedeniyle betimlemeden üstündür. Gerçekçilik, bir gerçekliğe ne ölçüde yaklaşıldığında değil, aksine ona ne kadar mesafe alındığında; boyutlarını akılda canlandırılabilir ve yaşanabilir kılma olanağındadır.

Friedrich Achleitner

tutanak'ın bütün bölümleri alıntıdır; fantezi ya da fantastik gibi görünebilecek tüm metinler, sınanabilecek belgelere dayanmaktadır. Az sayıdaki yer değiştirme ve eksiltme, değişikliğe uğratılmayan içeriğin daha belirgin hale gelmesi için yapılmış olup ayrıca belirtilmemiştir. "den" ifadesi (örneğin Hilberg'den), sözcükleri değiştirilmeden verilen pasajlardan yeni metin yapıları oluşturulduğunu göstermektedir; bir hayata malolmuş bir karmaşayı, bazen bir metot karmaşasına vardırarak da olsa tekrar yaratıncaya kadar.

I

7 Adler, LIV.

1941 Eylül tarihli bir yönerge ile altı yaşının üzerindeki tüm Yahudiler altı köşeli, sarı üzerine siyah renkte "Yahudi" ibaresi duran, yumruk büyüklüğünde bir yıldızı taşımakla yükümlü tutuldular. [ç.n.]

8 Yahudi olarak tanımlanan vatandaşların ayrıştırılıp tasfiye edilmesinin, önce daha çok yasal, daha sonra terörist araç- larla gerçekleştirilmesi, Hilberg'in eserinde anlatılır.

Görev timi (einsatzgruppe): Emniyet Hizmeti ve Emniyet Polisi'nin görev timleri; İkinci Dünya Savaşı sırasında Almanlar tarafından işgal edilen bölgelerdeki seyyar ölüm birlikleri. [ç.n.]

9 Widerstand'dan (Viyana), c. III, s. 224. Bildiri –"resmi görev hakkında"– Yahudi Bülteni, 3.3.1942, Viyana.

İşaret: Yahudiler, nasyonal sosyalist Almanya'da ve Almanya tarafından işgal edilen ülkelerde, onları Yahudi olarak tanınır kılacak bir işaret taşımak zorundaydılar. [ç.n.]

10 Widerstand'dan (Viyana), c. III, s. 226. Polis kararnameleri- ne göre, Yahudi Bülteni'nde basılmış yazı, 8.5.1942, Viyana.

11 Frankfurt, s. 414.

12 Widerstand'dan (Viyana), c. III, ss. 504-519. Her kayıt Viyana Gestaposu'nun bir günlük raporuna ya da mahkeme kararına karşılık gelmektedir.

14 Widerstand'dan (Viyana), c. III, s. 278. Völkischer Beobachter'in 11.11.1938 tarihli "Viyana'da Yahudi Düşmanı Gösteriler" (Kristal Gece) haberinden.

15 Widerstand'dan (Viyana), c. III, ss. 217, 220, 222, 225, 227, 261, 262 ve Kühnl'den ss. 275, 279.

16 Himmler (mektuplar), s. 125. Himmler'in 26.1.1942 tarihli mektubundan. Himmler'in dili, sistemin ilerlemekte olanmantığını yansıtıyor: Göç ettirilen, 1942'de imha edilen anlamına gelmektedir.

17 Frankfurt, s. 525.

18 Widerstand'dan (Viyana), Viyana Gestapo daresi, Dr. Karl Ebner'in bir açıklamasına göre.

19 Frankfurt, s. 527.

20 Widerstand'dan (Viyana), c. III, ss. 284 vd. Yahudi Göçü Merkezi daresi'nin 17.10.1939 tarihli dosya kaydından.

21 Hilberg'den, s. 806.

22 Frankfurt, I.-XIV. bölümler.

"NACH DEM OSTEN", "DOĞU'YA" anlamına gelmektedir. [ç.n.]

24 Hilberg'den, s. 6.

25 Rückerl'den, ss. 98-101. Göring'in Heydrich'e verdiği Yahudi meselesinin hedeflenen nihai çözümünün gerçekleştirilmesi görevinde (31.7.1941 tarihli yazışma), Heydrich'in Yahudi şleri daire başkanlarına (bakanlıklar, parti organları, Reich Emniyet Baş Dairesi ve Genel Valilik) davet yazısında ve (1.) Wann Gölü Konferansı'nın protokolünde sık sık tek- rarlanan formülasyonlar kullanılmıştır . IMT c. III, ss. 309, 618; c. IX, s. 575, Hilberg, ss. 284 vd. Tam protokol için, Poliakov/Wulf, ss. 116-126.

Nihai çözüm (Endlösung): Nasyonal sosyalistlerin, "Yahudi sorunu"nu Avrupa'nın tüm Yahudilerini öldürerek çözmeye yönelik kapsamlı programı. [ç.n.]

26 Rückerl'den, s. 333.

27 Rückerl, s. 116. Himmler'in Reich Ulaşım Bakanlığı Devlet Sekreteri ve Alman Reich Demiryolları'nın Genel Müdür Baş- kan Vekili Dr. Ganzenmüller'e 23.1.1943 tarihli bir mektu- bundan.

28 Reich Demiryolları, 2. kapak sayfası.

29 Auschwitz'den, s. 226. Garnizonun 22.11.1943 tarihli emrine göre.

30 Solomon F. Bloom, Dictator of the Lodz Ghetto, Commantary'de, New York, ubat 1949, s. 120; Hilberg'den, s. 346. Lodz Gettosu'nda trene yüklenen çocukların bağırışları.

"mir viln nisht shtarbn" yidiş diyalektinde "biz ölmek istemiyoruz" anlamına gelmektedir. [ç.n.]

31 "Zug" "tren", "Züge" "trenler" anlamına gelmektedir. [ç.n.]

32 Rückerl, ss. 155 vd. İmha Kampı Sobibor'a 2.4.1942- 13.6.1942 arası sevkıyat.

33 Rückerl, s. 155. Öldürülenlerin sayısında 2.4.1942-1.6.1942 tarihleri arasındaki artış. Haç biçimi, istatistiğin bir sonucu.

34 Meyer, c. II, s. 91.

35 Rückerl'den, ss. 63-66, 167. Belzec katliamları. Gerstein Raporu'ndan 2., 3. ve 5. kayıtlar. Bunun dışındaki olayları onaylayan Prof. Pfannenstiel, Haziran 1950 tarihli ifadesin- de 3. paragrafa itiraz etmiştir (bkz. Friedländer, s. 109).

36 Mauthausen Toplama Kampı'ndaki bir yazıt.

"TOT HET BITTERE EINDE", Flamanca "ACI SONA KADAR" anlamına gelmektedir. [ç.n.]

37 Langbein'dan, ss. 570, 568, 569, 571.

38 Toplama kampları Dachau, Sachsenhausen, Buchenwald vb. için dahili yazışmalarda kullanılan kısaltmalar. Metnin rotasyonu, tutukluların ve istatistiğin de durumunu yansı- tan rotasyona karşılık geliyor.

39 Rückerl'den, ss. 355 vd. (dizin).

40 Himmler (mektuplar), s. 246. Oswald Pohl'a, SS Ekonomi İdare Baş Dairesi, 5.3.1943.

41 Alıntı.

42 Hilberg, s. 288. IV-B-4: Yahudi İşleri, Tahliye İşleri, İsnat Dairesi Reich Emniyet Baş Dairesi Daire IV'te (Gestapo).

43 Rückerl, s. 168.

44 Demant, s. 44.

45 Demant, s. 125.

46 Demant, s. 41.

47 Langbein'dan, ss. 86 vd.

48 Langbein'dan, s. 93.

49 Widerstand'dan (Viyana), c. III, s. 298. "Silahlı SS"in bir özel komandosunun Mayıs 1942 tarihli faaliyet raporun- dan. Minsk'te kurşuna dizmeler.

50 Augenzeugen, s. 80.

51 Wiesenthal, ss. 288-289. Gizli Devlet Emniyet Polisi'nin teleks kaydından, Devlet Polisi Dairesi Brünn, 10.10.1939.

"hauptsturm führer", "hücum baş führeri" olarak Türkçeye çevrilebilir, "yüzbaşı" rütbesine karşılık gelmektedir. [ç.n.]

52 Rückerl, s. 97. Einsatz Grubu B'nin 24.7.1941 tarihli 32 no.lu vaka raporu.

53 Rückerl, s. 56. Yahudiler'in ortaya çıkarılıp Kolomea-Galiç- ya'dan sürülmelerine dair 133. Polis Taburu'nun (Polis Ala- yı 24) bir bölüğünün 14.9.1942 tarihli raporu. Sayfada yer alan satır "Konu: Yahudi tehciri" başlığını takip eden "ilgi"den sonra gelmektedir.

Kısaltmalar aşağıdaki sözcüklere karşılık gelmektedir: Befehl: Emir
Kdr. (Kommandeur): Komutan
Orpo (Ordnungspolizei): Trafik ve asayiş polisi
G. (Germania): Cermanya Tgb.Nr.(TagebuchNummer): Evrak kayıt numarası Vfg. (Verfügung): Karar
SS (Schutzstaffel): Nazi Koruma Birlikleri Pol.Führ. (Polizei-Führung): Polis idaresi [ç.n.]

54 Sereny, s. 100. Yazarın, önce Sobibor, sonra Treblinka imha kamplarının kumandanı hükümlü Franz Stangl'la yaptığı konuşmalardan.

Sayfa başındaki alıntı: Hachiya, s. 22.

BABİ YAR: (Ukraynaca: Babyn Jar), Ukrayna'nın başkenti Kiev'in kuzeybatısında bulunan ve Kievli Yahudilerin sistematik olarak katledildikleri dağ geçidi. [ç.n.]

55 Langbein'dan, ss. 213 vd.

56 IMT, c. XXVI, ss. 102 vd. Ostland Emniyet Polisi ve Emni- yet Dairesi komutanının, Reich Emniyet Baş Dairesi'ne gönderdiği teleks kaydından, 15.6.1942.

s-kamyon ("spesiyal kamyon"dan kısaltma): Üçüncü Reich'da yapılmış olan, şasisindeki hava geçirmeyen bağlantılar sayesinde, egzozunu arkasındaki yolcuların taşındığı bölmeye vererek içerideki insanları zehirleyen gaz kamyonu [ç.n.]

57 Rückerl'den, s. 166. Sorgulama tutanağı.
58 Rückerl'den, ss. 142 vd. Belzec Kampı'nda öldürülenlerin sayıları.
59 Rückerl'den, s. 261. Chelmno İmha Kampı'nın üniteleri.
60 Rückerl'den, s. 69.
61 Rückerl'den, ss. 158 vd. Sobibor İmha Kampı.
62 Anatomie, c. II, s. 162. SSCB vaka raporlarından. 11.12.1941 tarihli rapor no. 132.
63 Briefe, s. 463. İmha Kampı Chelmno'nun ismen belirtilen oniki işçisi. Yidiş bildiri.
64 Anatomie, c. II, s. 204.
65 Hilberg, s. 811.
66 Rückerl, s. 181.
67 Langbein, s. 76.
68 Hohenstein, s. 248. Lodz Getto İdaresi'nde el konan değerli eşyalar.
69 Rückerl, s. 109. Ekonomi Baş Dairesi'nin 26.9.1942 tarihli talimatlarından (orijinali italik yazılmamış).
70 Adler, s. 525.
71 Briefe'den, s. 50.
72 Marsálek, ss. 174, 177, 179. Mauthausen'da 20.4.1942, 1943 ve 1944'te infazlar.
73 Marsálek (2)'den, ss. 34 vd.
74 Medizin (Tıp), s. 21. Tutuklulara uygulanan basınç deney- leri ile ilgili SS Reich Führer'i Heinrich Himmler'e yazılmış bir mektuptan.
75 Medizin, s. 25. Büyük yüksekliklerden düşürme deneyi.
76 Medizin, ss. 29 vd. 15 km yükseklikten düşürme deneyinin protokolü.
77 IMT, c. XXV, ss. 591-607. 4-6 0C su sıcaklıklarındaki soğut- ma deneylerini izleyen ısıtma yöntemleri.
78 Medizin, ss. 176 vd.
79 IMT, c. XXV, ss. 593, 598. Ölümle sonuçlanan soğutma deneyleri.
80 Delarue, s. 292.
81 Rückerl, s. 190.
82 Kogon'dan, s. 431. Toplama Kampı Buchenwald'deki at ahırında enseye kurşunla infaz tesisi.
83 Langbein'dan, s. 265.
84 Langbein, s. 96.
85 Marsálek, s. 169. Mauthausen'da 12.11.1940-25.11.1940 arasındaki infazlar.
86 Marsálek, s. 211. Mauthausen Kampı'na 2.8.1940 tarihinde sevk edilen Polonyalı rahiplerin yaşama süreleri.
87 Kogon'dan, s. 431.
88 Anatomie, c. I, s. 283. Himmler 7.9.1940 tarihinde.

89 Marsálek (2), s. 41. Mauthausen-Gusen'da ortalama hayatta kalma süresi.

90 Marsálek'den, s. 66.

91 Marsálek'den, ss. 179 vd. Toplama Kampı Mauthausen'da çalışamayacak durumda olan, istenmeyen siyasi görüşten veya ırktan tutuklularının Eylem T 4 (Führer'in Berlin'deki ikametgâhı Tiergarten Sok. 4'e istinaden adlandırılmış olan) çerçevesinde öldürülmelerini, akıl hastalarının (veya akıl hastası olarak sınıflandırılmışların) ötanazisi amacıyla düzenlenen Eylem 14 f 13 izler. 14 f 13 için Anatomie, c. II, s. 335'e; Eylem T 4 için Hartheim'a bakınız: Widerstand (Yukarı Avusturya), c. II, ss. 509 vd. ve Hartheim Dosyası, Linz Savcılığı'nın 28.7.1947 tarihli iddianamesi (kısmen yayımlanmış)
Baştaki alıntı: Carrel, ss. 317 vd.

92 Hitler'in Mein Kampf (Kavgam) kitabından pasajlar.

93 Maser'den, s. 258. Hitler'in 1921-23 döneminden elyazısı notları.
Hitler'in elyazısında geçen sözcüklerin karşılıkları:
"Weltbrei": "Dünya bulamacı"
"Weltpresse": "Dünya basını"
"Weltliteratur": "Dünya yazını"
"Weltbörse": "Dünya borsası"
"Weltkultur": "Dünya kültürü"
"Weltsprache": "Dünya dili"
"Juda": "Yuda" [ç.n.]

94 Hitler, s. 424.

95 Mussolini, ss. 95, 97.

96 Speer, s. 521.

97 Oberdonau, s. 192. Tehlikeli, embesil bir iltifat saplantısın- dan: Biz Führer'i gördük, Heimrad Backer'in kitapla ilgili konuşması, Tages-Post, Linz 27.5.1942.

98 Oberdonau, ss. 186 vd.

99 Picker, s. 242.

100 Kühnl'den, ss. 308 vd. Belgeler, ss. 197-199, 201-203, 206- 209, 211-212. Reich Rahibi Müller'in cephe vaazlarından, piskoposluk beyannamelerinden ve periyodik kilise yayın- larından pasajlar.

101 Göbbels'den (konuşmalar).

102 IMT, c. XX, s. 53. NSDAP yüksek parti mahkemesi, 9 Kasım 1938'deki antisemitik eylemler hakkında.

103 Staff, ss. 108 vd.

104 Aufstand'dan, ss. 278-294.
Kısaltmalar ve Türkçe karşılıkları:
StGB (Strafgesetzbuch): Ceza kanunu RM (Reichsmark): Dönemin para birimi
NSDAP (Die Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei): Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi, Weimar Cumhuriyeti'nin son döneminin etkin siyasi gücü ve "Üçüncü Reich'ın" devlet partisi [ç.n.]

108 Budde'den, ss. 39 vd. Halk mahkemesi başkanı Freisler'in beyanları.
109 Briefe, s. 183.
110 Adler'den, ss. 691-694. Theresienstadt'tan yapılan 3.-16. ve 26. sevkıyat (1942).
111 Langbein'dan, ss. 163-211.
112 Marsálek'den, ss. 230 vd., s. 236. Ek kamp Mödling-Hin- terbrühl'den ana kamp Mauthausen'a 1-8.4.1945 arası yapı- lan tahliye yürüyüşü.
114 Briefe, s. 296.
115 Briefe, s. 347.
116 Hilberg, s. 707.
117 Levy-Haß, s. 57.
118 Kautsky, s. 301.
119 "der schreiber schreibt", "yazıcı yazıyor" anlamına gelmektedir. [ç.n.]
120 Langbein, s. 572.
121 Hilberg, s. 678. Çingene, çingene melezleri ve çingene olmayanlar için kısaltmalar.
122 Rückerl, s. 85.
123 Marsálek (2), s. 41.
124 Weliczker, ss. 75 vd. Doğudaki cürümlerin izlerini sistema- tik olarak ortadan kaldıran Özel Komando 1005 hakkında.
125 Ölüm tablolarından.
126 IMT'den, c. XXIII-XXIV, ss. 631 vd.
127 Kühnl, s. 373.
128 Marsálek'den, s. 127.
129 Meyer, c. IV, s. 943.
"MONUMENTA GERMANIAE HISTORICA", Latince "ALMANYA TARİHİNİN ANITLARI" anlamına gelmektedir. Aynı zamanda, 1819'da kurulan Alman Eski Tarih Toplulu
ğu'nun, Alman ortaçağ tarihini araştırmaya yönelik büyük kaynak ve belge kitapları dizisi. [ç.n.]

II

Adler — H.G. Adler, *Theresienstadt 19411945*, Tübingen, 1960.

Anatomie (Anatomi) — Hans Buchheim, Martin Broszat, HansAdolf Jacobsen, Helmut Krausnick, *Anatomie des SS-Staates (SSDevleti'nin Anatomisi)*, 2 cilt, Münih, 1970.

Aufstand (Ayaklanma) — *Der lautlose Aufstand. Bericht über die Widerstandsbewegung des deutschen Volkes 19391945 (Sessiz Ayaklanma. 19391945 Arası Alman Halkının Di-*

renç Hareketi Raporu), haz.: Günther Weisenborn, Hamburg, 1953.

Augenzeugen (Görgü Tanıkları) — *Wir haben es gesehen. Augenzeugenberichte über Terror und Judenvernichtung im Dritten Reich (Biz Gördük. Üçüncü Cumhuriyet'te Terör ve Yahudi Katliamı Hakkında Görgü Tanıklarının Raporları)*, haz.: Gerhard Schoenberner, Hamburg, 1962.

Auschwitz — *Auschwitz. Geschichte und Wirklichkeit des Vernichtungslagers (İmha Kampının Tarih ve Gerçekliği)*, Reinbek, Hamburg, 1980.

Briefe (Mektuplar) — *Und die Flamme soll euch nicht versengen Letzte Briefe zum Tode Verurteilter aus dem europäischen Widerstand (Ve Yakmasın Sizi Alev - Avrupa Direnişinden Ölüm Mahkûmla- rının Son Mektupları)*, haz.: Piero Malvezzi ve Giovanni Pirelli, Thomas Mann'ın önsözü ile, Zürih, 1955.

Budde — Eugen Budde, Peter Lütsches, *Der 20. Juli (20 Temmuz)*, Düsseldorf, 1952.

Carrel — Alexis Carrel (Nobel Ödülü sahibi), *Der Mensch, das unbekannte Wesen (İnsan, Bilinmeyen Varlık)*, 1. basım StuttgartBerlin.

Delarue — Jaques Delarue, *Geschichte der Gestapo (Gestapo'nun Tarihi)*, Düsseldorf, 1964.

Demant — *Auschwitz "Direkt von der Rampe weg...". Kaduk, Erber, Klehr: Drei Täter geben zu Protokoll (Auschwitz "Direkt Rampadan Hareketle..." Kaduk, Erber, Klehr: Üç Fail Rapor Veriyor)*, haz.: Ebbo Demant, Reinbek, Hamburg, 1979.

Frankfurt — *Dokumente zur Geschichte der Frankfurter Juden 19331945 (Frankfurt Yahudilerinin Tarihi Hakkında Belgeler)*, haz.: Frankfurt Yahudilerini Araştırma Komisyonu, Frankfurt, 1963.

Friedländer — *Saul Friedländer, Kurt Gerstein oder die Zwiespältigkeit des Guten (Saul Friedländer, Kurt Gerstein ya da İyi'nin İki Farklı Yüzü)*, Gütersloh, 1968.

Goebbels	*GoebbelsReden (Goebbels-Konuşmalar)*, haz.: Helmut Heiber, cilt 1: 19321939, Düsseldorf, 1971.
Hachiya	Michihiko Hachiya, *HiroshimaTagebuch (Hiroşima Günlüğü)*, Freiburg, 1955.
Hilberg	Raul Hilberg, *Die Vernichtung der europäischen Juden. Die Gesamtgeschichte des Holocaust (Avrupa Yahudilerinin İmhası. Holokaust'un Bütün Tarihi)*, Berlin, 1982
Himmler (Reden) (Konuşmalar)	Heinrich Himmler, *Geheimreden 19331945 (Gizli konuşmalar 1933-1945)*, haz.: Bradley Smith ve Agnes F. Peterson, Frankfurt, 1974.
Himmler (Briefe) (Mektuplar)	*Reichsführer! Briefe an und von Himmler (Reich Führeri! Himmler'e ve Himmler'den Mektuplar)*, haz. Helmut Heiber, Stuttgart, 1970.
Hitler	Adolf Hitler, *Mein Kampf (Kavgam)*, 336. 340. basım, Münih, 1938.
Hohenstein	Alexander Hohenstein, *Warthländisches Tagebuch 1941/42 (1941/42 Warthland Günlüğü)*, Münih, 1963.
IMT	*Der Prozeß gegen die Hauptkriegsverbrecher vor dem Internationalen Gerichtshof Nürnberg 1947-1949 (Nürnberg Uluslarası Adalet Divanı'nda Savaş Suçluları Davası)* (42 cilt).
Kautsky	Benedikt Kautsky, *Teufel und Verdammte (Şeytanlar ve Lanetliler)*, Viyana, 1961.
Kogon	Eugen Kogon, *Der SSStaat. Das System der deutschen Konzentrationslager (SSDevleti. Alman Toplama Kamplarının Düzeni)*, Münih, 1974.
Kühnl	Reinhard Kühnl, *Der deutsche Faschismus in Quellen und Dokumenten (Kaynaklar ve Belgelerle Alman Faşizmi)*, Köln, 1977.
Langbein	Hermann Langbein, *Der AuschwitzProzeß. Eine Dokumentation (Auschwitz Davası. Bir Dokümantasyon)*, 2 cilt, Viyana, 1965.

Lévy-Haß	Hanna Lévy-Haß, Vielleicht war das alles erst der Anfang. Toplama kampı Bergen-Belsen 1944/45 günlüğü. Berlin 1979
Marsálek	Hans Marsálek, *Die Geschichte de Konzentrationslagers Mauthausen (Mauthausen Top- lama Kampı'nın Tarihi)*, Viyana, 1974.
Marsálek (2)	Hans Marsálek, *Konzentrationslager Gusen. Kurze dokumentarische Geschichte eines Nebenlagers des KZ Mauthausen (Gusen Toplama Kampı. Mauthausen'in Yan Kampı- nın Kısa Belgesel Tarihi)*, Viyana, 1968.
Medizin	*Medizin ohne Menschlichkeit, Dokumente des Nürnberger Ärzteprozesses (İnsanlık Dışı Tıp, Nürnberg Doktorlar Davası'nın Belgeleri)*, haz. Alexander Mitscherlich ve Fred Milke, Frankfurt, 1960.
Meyer	*Meyers Konversations-Lexikon (Meyers Ansiklopedisi)*, 5. basım, Leipzig ve Viyana, 1897.
Maser	Werner Maser, *Hitlers Briefe und Notizen. Sein Weltbild in handschriftlichen Dokumenten (Hitler'in Mektup ve Notları. Elyazısı Bel- gelerde Dünya Görüşü)*, DüsseldorfViyana, 1973.
Mussolini	Benito Mussolini, *Über den Korporativstaat (Korporatif Devlet Hakkında)*, Floransa, 1936.
Oberdonau	*Unser Oberdonau. Ein deutscher Gau in Kunst und Dichtung (Bizim Yukarı Tuna. Sanat ve Şiirde Bir Alman Bölgesi)*, Berlin, 1944.
Picker	Henry Picker, *Hitlers Tischgespräche im Führerhauptquartier 19411942 (Führer Karargâhında Masa Konuşmaları 1941-1942)*, Stuttgart, 1976.
Poliakov/Wulf	Leon Poliakov, Josef Wulf, *Das Dritte Reich und die Juden, Dokumente und Aufsätze (Üçüncü Cumhuriyet ve Yahudiler, Belgeler ve Yazılar)*, Berlin-Grunewald, 1955.
Reichsbahn	Deutsche Reichsbahn, *Kursbuch für die Gefangenenwagen (Alman Reich Demiryolları Tutuklu Trenlerinin Tarifeleri)*, haz.: Reichsbahn Müdürlüğü, Berlin.

Rückerl	Adalbert Rückerl, *NSVernichtungslager im Spiegel deutscher Strafprozesse (Alman Ceza Mahkemelerinin Aynasında NS İmha Kamp- ları)*, Münih, 1977.
Sereny	Gitta Sereny, *Am Abgrund (Uçurum Kenarında)*, FrankfurtBerlinViyana, 1979.
Speer	Albert Speer, *Spandauer Tagebücher (Spandau Günlükleri)*, Frankfurt/M.BerlinViyana, 1978.
Staff	Ilse Staff, *Justiz im Dritten Reich (Üçüncü Cumhuriyet'te Hukuk)*, Frankfurt, 1978.
Sterbetafeln	*Sterbetafeln des Deutschen Vereins für Versicherungswissenschaft (Alman Sigorta Bilimi Derneği'nin Ölüm Tabloları)*, XXXX. Defter.
Weliczker	Leon Weliczker, *die Todesbrigade, in: Im Feuer vergangen. Tagebücher aus dem Ghetto (Ölüm Tugayı, Ateşte Yok Olmak. Getto'dan Günlükler)*, Berlin, 1959.
Wiesenthal	Simon Wiesenthal, *Doch die Mörder leben (Katiller Yaşıyor İşte)*, MünihZürih, 1967.
Widerstand (Yukarı Avusturya)	*Widerstand und Verfolgung in Oberösterreich 19341945, Eine Dokumentation (19341945 Arası Viyana'da Direniş ve Takibat, Bir Dokümantasyon)*, haz.: Avusturya Direnişi'nin Belge Arşivi, 2 cilt, Viyana ve Linz, 1982.
Widerstand (Viyana)	*Widerstand und Verfolgung in Wien 1934-1945, Eine Dokumentation (19341945 Arası Yukarı Avusturya'da Direniş ve Takibat, Bir Dokümantasyon)*, haz. Avusturya Direnişi'nin Belge Arşivi, 2 cilt, Viyana, 1975.

Niçin tutanak?

Erhan Altan

tutanak 20. yüzyılın en büyük suçuyla yine yüzyılın avangard yazın akımlarının kesiştiği yerde duruyor. Rus fütüristlerinin, dadaistlerin ve somut şiirin geliştirip kullanıma sunduğu yöntemler, yüzyılın en korkunç vahşetini yansıtmak göreviyle hizmete giriyorlar. Milyonlarca insanın ölümünden bahseden bir kitabın yazınsal değeri üzerine konuşmak pek kolay olmasa da, bu kesişim yerinin, *tutanak*'a yegane bir konum kazandırdığının altını çizmek gerek.

Yeni dilsel ve biçimsel arayışlara girerek, kısmen savaşın ve totalitarizmin hizmetindeki dile tepki verme çabasındaki yukarıda sözü edilen avangard akımlar, Friedrich Achleitner'in deyimiyle aktarılamaz olanı, Holokaust'u aktarma göreviyle bir araya geliyorlar. Bäcker'in, montaj, readymade, sözcük konumlandırmaları (konstellation), el yazılı çizimler, sayı şiirleri gibi teknikleri o döneme değin

yazın dışı görülmüş olan rapor, telgraf, plan lejantı, kısaltmalar gibi metin türleriyle birlikte kullanması, yaşananları, diğer yazınsal araçlara göre çok daha fazla akılda canlandırılabilir kılıyor.

Holokaust, Türkiye'de, hakkında yeterli duyarlılığın gelişmediği bir tarihsel olgu. Genelde "bizden uzak, başka bir ülkede olmuş bitmiş, üzücü ama bizi ilgilendirmeyen bir olay" bakışının hakim olduğu söylenebilir. Oysa Avrupa'nın ve yüzyılın orta yerinde böyle bir soykırımın mümkün olabilmiş olması ve böyle bir vahşetin tekrar etmesi tehlikesi, bizim de dahil olduğumuz uygarlık çevresi açısından bu konuda sürekli bir duyarlılığı gerekli kılıyor. Buna paralel olarak, tarihsel bilgi eksikliğinin eseri tam olarak anlamada okurun önünde bir engel oluşturduğu söylenebilirse de, *tutanak*, hem bu konuda bilgilenmek isteyenlere rehberlik eden, hem de metinlerinin bazıları okuru zaten kaynak metinlere yönlendiren bir kitap niteliğinde.

Holokaust her ne kadar Almanca diliyle kaynaşmış bir vahşetin tarihi ise de, ne Orta Avrupa kıyımın yaşandığı tek bölge ne de Almanca sonu şiddete varan ayrımcı, sözde bilimsel ve bürokratik öğeleri içeren tek dil. *tutanak* ağır etik yüke sahip bir eser ve kuşkusuz sadece bizden uzak, başka bir ülkede ve başka bir dilde yaşanan bir kıyımın seyri olarak okunmamalı, herkesi kendi tarihindeki düşünülmesi gereken dönemlere yöneltmeli ve kendi dilinin barındırdığı şiddet ve ayrımcılık öğeleriyle yüzleştirebilmeli.

tutanak'ın çevirisinde, tüm kritik metinlerin arşiv kayıtlarına başvuruldu. Bu çeviriler, bu otantik metinler üzerinden yapıldı, ki bu *tutanak*'ın referansının sadece *nachschrift*[1] değil, önemli ölçüde de tarihi belgeler olduğu anlamına gelmektedir. Göze ilk bakışta yanlış çeviri gibi gelecek, 18., 25., 100. ve 126. gibi birçok sayfa böyle kaynaklara inilerek yapılmış, aslına uygun çeviri montajların dan oluşuyor. Genelde faillerin bürokratik dilinde eski, sözde bilimsel dilinde yeni, kurbanların dilinde ise gündelik bir Türkçe kullanıldı. Kitabın sonundaki "Notlar ve Kaynakça" bölümüne, anlaşılmayı artırmak için Almanca orijinalinde olmayan açıklayıcı "çevirenin notları" eklenmiştir. Bu notlara kaynak olarak Almanca "Holokaust Ansiklopedisi"[2] kullanılmıştır.

---

1. *tutanak*'ın Almanca orijinalinin adı.
2. *Enzyklopädie des Holocaust, Die Verfolgung und Ermordung der europäischen Juden*; haz.: Eberhard Jäckel, Peter Longerich, Julius H. Schoeps. İngilizce orijinali, *Encyclopedia of the Holocaust*; haz.: Israel Gutman.

HEIMRAD BÄCKER'LE SÖYLEŞİ

Judith Veichtlbauer Stephan Steiner

Biyografik ifadelerinizde -kendi kuşağınızdan diğer insanların aksine- gençliğinizde nasyonal sosyalizme karşı duymuş olduğunuz coşkuyu hiç gizlemediniz.

18 yaşında partiye girdim ve Hitler Gençliği "Yukarı Tuna" Bölge İdaresi'ne bağlı çalıştım. Bu dönemde makaleler yazdım, örneğin atıcılık yarışmaları ve bölge spor şölenleri üzerine. Schirach[3] tarafından geliştirilen yöntem, gençliğin adım adım işin içine çekilmesi üzerineydi; yürüyüşlerden hızla arazi eğitimlerine gelindi, sonra da atışlara. Bir çocuk felcinden ötürü engelli olduğumdan, bu, benim için bir gruba dahil olma şansıydı. Engelli olmam nasyonal sosyalist ideolojiye karşın hiç konu edilmedi. Bir genç ayırdına varma yeteneğini henüz geliştirmemişse katılma isteği başlı başına göz önüne alınması gereken bir kategoridir ve bu yetenek sadece bilgiyle, belki iyi öğretmenlerle, sendika ve parti çalışmalarıyla kazanılır. Bunun dışında insanlar 3. Reich'iŋ[4] idealize ettiği imaja teslim oldular.

Bu topluluk duygusundan başka günlük yaşamda Anschluss'u[5] ilk önce bir modernleşme atılımı olarak hissetmenize yol açacak elle tutulur değişimler var mıydı?

Evet, her ikisi de parasız olan ebeveynlerim bodrum dairelerin den çıkıp ilk defa banyolu bir daireye sahip oldular. İlk Cumhuriyette resmî nikâh yoktu ve boşanmış olan annem üvey babamla ancak Anschluss'tan sonra evlenebildi -bu arada 3 tane çocuk olmasına karşın! Bu atılım duygusu kısa sürdü, ama çocukken madalyonun öteki yüzü algılanamıyor. Bunun da ötesinde 13 yaşındaki biri herkesin alkışladığı "Hitler'e evet"in coşkusundan etkileniyordu.

Bu gelişmelerin diğer yüzünün (toplumun topyekün kontrolü ve toplama kamplarının varlığı) bilincinde değil miydiniz?

Toplama kampları hakkında hep aynı şey söylendi: "Oradakiler ağır suçlular!" Mauthausen'dan birkaç kilometre uzaklıkta olduğu

3. Baldur von Schirach: 1932'den sonra Hitler Gençliği'nin yöneticisi, 1933'den sonra tüm Cumhuriyetin okul dışı gençlik eğitimi sorumlusu, 1936'dan sonra devlet sekreteridir. 1941 sonrasında Viyana Bölgesinden sürülen 185.000 Yahudinin ölümünün sorumluluğunu taşır. [ç.n.]

4. Üçüncü Reich, Adolf Hitler yönetimi altındaki 19331945 arası nasyonal sosyalist diktatörlük yıllarını adlandırır. [ç.n.]

5. Anschluss: Nasyonal Sosyalist yönetimin Avusturya ile Almanya'yı birleştirme çabaları sonucu Mart 1938'de Avusturya'nın Almanya tarafından ilhak edilmesine verilen ad. [ç.n.]

muz halde orada gerçekten neler olduğundan haberimiz yoktu. Bir Hitler genci olarak bir şiddet eyleminin ne tanığı ne de failiydim. Belki de sadece şansım vardı. Ama son yıllarda tehlikeli olmaya başladığını söylemeden geçemeyeceğim, zira otoriter yapı bende de oluşmaya başlamıştı. Zulmeden biri olmasam da otoriter davranan birine dönüşecektim. Bunun için Freud'dan aldığım "ruhsal enfeksiyon" ifadesini kullanıyorum, zira bu bir tür enfeksiyondu.

Kendinizi bu iz bırakan deneyimlerden nasıl kurtardınız?

Savaşın sonunda Amerikalılar tarafından Mauthausen'a götürüldüm ve orada neler olduğunu gördüm. Tüm boyutlarıyla kavrayamadım. Kendimi bu düşünce yapısından uzaklaştırabilmem ancak konuyu aralıksız düşünüp nasyonal sosyalist ideolojinin etkisi uzun süre devam eden fikirsel saçmalığını fark etmemle gerçekleşti. 1945'ten sonra, mağdur edilmemiş biri olarak özgürleşme kavramıyla nasıl bir ilişki kuracağımı bilemedim. Bir kuzenimin de Hartheim'da kaybolduğunun bilincine daha sonra vardım. Özgürleşme duygusu çok sonraları geldi. Bugün birisi bu özgürleşme gerçeğini inkâr ettiğinde saldırganlaşıyorum.

Varlık felsefesi ile olan uğraşınız bu tanı sürecinde nasıl bir rol oynadı?

Varlık felsefesinin kategorileri benim düşüncemde ciddi bir dönüm noktası oldu. İlk önce Dostoyevski üzerine bir doktora yapmak istiyordum, ama sonra Karl Jaspers'da karar kıldım. O zamanki sorum olan -Heidegger'in insanın zamansallığına ve tarihselliği ne bakışını da içeren- birey ve toplum ilişkisi beni bugün de meşgul ediyor. Sartre'ın, başkasına muhtaç olmanın ifadesi olarak insanlar arası bir iletişimde ısrar etmesine de katılıyorum, yüzyılın büyük kundakçılarını devre dışı bıraktığı için. Sartre'ın marksizme yönelişine ise katılamadım -yeni bir mutlakiyet iddiasından ürkerek geri çekildim. Yani işi marksistliğe kadar götürmedim, ama Robert Musil gibi sosyalizmin bir gereklilik olduğuna inanıyorum.

Nasyonal sosyalizm olgusu ve özellikle *onun imha politikası ile uğraşınız sizi rahat bırakmadı.* Çeyrek *yüzyıldan beri, düş*ünme *sürecinizle iç içe geçmiş olan "tutanak" projeniz* üzerine çalış*ıyorsunuz. Bu, alışıldık yöntemlerden nerede ayrılıyor?*

Hermann Broch'un da yazdığı gibi edebiyat benim için o dönemde ve bugün yaşayan biri olarak içinde bulunduğum bir tanı sürecidir. *tutanak* anlatısal bir yöntem kullanmıyor. Ben belgelerle yetiniyorum sadece; dosyaları, emirleri, tutanakları, ama aynı zamanda toplama kampını yaşamış insanların kayıtlarını da içe ren... Bunlarla iştigal

onyıllardır benim günlük uğraşım ve bilgisayar kullanmadan çok fazla bilgi kaydediyorum. Bu benim "konum" değil, yaşam görevim.

Viyana Grubu'nun ve Helmut Heißenbüttel'in getirdikleri edebi başlangıçlarla bu malzemeyi edebiyata dahil etme olanağını buldum. Maalesef somut edebiyat, sadece seçilip ayıklanmasıyla somut biçimler oluşturan bu belge mevcudunu ele almadı. Benim metinlerimde bir nesneye ilişkinlik, açık bir kavramsallık vardır ve söz konusu olan benim buluşlarım veya fantezim değildir, hiçbir şey anlatı olarak gelişmez. Belgenin metinle özdeşleştiği ve üst üste örtüştüğü yeri hedefliyorum. *tutanak*'ın yöntemlerini yaşananların anıtsal korkunçluğunu yakalamaya yetkin bulurken, anlatı biçimlerini, yaşananları hakkıyla kavramaya elverişli bulmuyorum.

Bu radikal yazı tarzına nasıl tepkiler geldi? Fazla biçimci davrandığınız yolunda suçlamalarda bulunuldu mu?

Hermann Langbein bir mektubunda çalışmamın "zorlayıcı gücünden" bahsetti. Yad Vaşem kütüphanecisi Vered Gompel de benzeri şeyler söyledi. Modern edebiyatla fazla ilişkisi olmayan insanların da başlangıçtaki zorlukların ardından benim *tutanak*'taki sanatsal niyetimi tam olarak anladıklarını şaşırarak gördüm. Benim yazımın unsurları yanlış anlamaya fırsat tanımıyor ve etkili. Kolektifin karşısına aldığı tekil insanlardan yola çıkıyorum. İktidarın gücü altında eziliyorlar ve ben onların sesini duyulabilir hale getiriyorum. Bu seçilen tümceler belki (de) bir tür tutuculuk barındırıyorlar. Halen insanların birbirleriyle konuştukları, alışıldık olanın dili o; henüz benim ondan alıntı yapamayacağım kadar bozulmuş değil. "cesedim okulun bu tarafında bekçi evinin orada, albegno'nun olduğu yerde, köprünün bu tarafında. beni hemen almaya gelebilirsiniz" gibi bir tümcede yazarın kendi sonu ifade edilmektedir ve bunu dediğinde -fiilen bunu diyemezse de- o anı geride bırakmıştır. Zaman onu yok etmektedir. Ama o yine de beni hemen almaya gelebilirsiniz diyor, beni, yani orada yatanı.

Bir deney yöneticisinin not ettiği şu tümce gibilerini arıyorum: "nefesi durduktan sonra basıncı artırarak denek wagner'in tekrar hayata dönmesini sağladım." Bu tümce planlı bir sürecin etkisi altındaki bireyin soğuk mantalitesini ortaya koymaktadır. Burada, birisini hayata döndürmek tiksindiriciliğin özeti oluyor. Böyle bir tümceyle karşılaştığımda onun kitaba girmesi gerektiğini biliyorum.

Sizin metinleriniz hakkında "estetik" sözcüğü kullanılabilir mi, veya başka türlü sorarsak: Dehşetin yazılı kanıtlarının tutanak bağlamında "güzel"sanata dönüşmesi nasıl engellenebilir?

Olumlu anlamında bir nitelik olabilen "estetik" bende öyle bir dilsel çıplaklığa indirgenir ki, o sevilen edebi unsurlardan artık geriye pek bir şey kalmaz. Eksiltme unsuru ve projem *tutanak*'a uygunluğu belirleyen olası estetik formasyonların ışığında yapılan bir seçimdir bu. Aradaki kıldan ince sınırı geçip estetiğe kayma tehlikesi her zaman vardır. Hele ki bu konuda çaba gösterilmesin, hele yoğunluk göz ardı edilsin!

tutanak *projenizle olan uğraşınız sizin tüm yazarlık niyetlerinizin* önüne geçti. Bu sizin için bir kayıp *mı?*

Gitte Sereny, o zaman belli ölçüde düşünen ve hisseden bir varlık olarak yaşayan herkese uygulanan ruhsal ve ahlâkî cinayetten bahsediyor. Bu, benim tüm varlığımı belirleyen bir tanıdır. Ben yetmiş yaşında biri olarak da bu süreci devam ettirme şansına sahibim. Ayrıca nasyonal sosyalizmi tarihin bir iş kazası olarak görmeyip aksine otoriter unsurların toplumun kendi içinden geliştiğini göstererek sosyolojide bir paradigma değişimine yol açan, bu nedenle de teşekkür borçlu olduğumuz Zygmunt Baumann'ı okuyabilmek de bir tür zafer benim için. *tutanak*'la ilişkili olmayan şiir ve metin yazma gereksinimi hiç duymuyorum, artık yazamıyorum ama üzgün de değilim.

Selda Saka, [Ankara, 1967] İstanbul Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulu, RadyoTV Bölümü'nden 1989 yılında mezun olduktan sonra 10 yıl süreyle çeşitli gazete, dergi ve televizyon kanallarında muhabir ve editör olarak çalıştı. 1999 yılından bu yana Viyana'da yaşayan Selda Saka, yine Erhan Altan ile birlikte, Avusturya deneysel edebiyatına ait örneklerin derlendiği ve Almanca Türkçe olmak üzere iki dilde yayımlanan *Kontrapunkt 1* adlı antolojinin Türkçe çevirisini gerçekleştirdi.

Erhan Altan, [İstanbul, 1963] Çevirmen ve deneme yazarı. Viyana ve İstanbul'da yaşıyor. 2017 yılı Mehmet H. Doğan Şiir İnceleme Ödülü sahibi. Daha önce şiir ve sosyal tarih üzerine denemelerden oluşan ölçü kaçarken [2011]; 2000'lerin ilk on yılının deneysel şiiri üzerine incelemelerden oluşan Sıfırlı Yıllarda Şiirimizde Deney/im [2013]; Garip üzerine tezlerinden oluşan Bu Gece Neden Uyuyamıyorum Evimdeki Yatağımda [2016]; ve Turgut Uyar üzerine Tomris Uyar'la söyleşisi ben koşarımaşağlara, koşarım ve Sanatımızda Bir Dönemeç, 50'li Yıllar, Ankara söyleşi kitabı yayımlandı. Çevirileri: Kontrapunkt 1 [2003, Selda Saka ile], Avusturya Deneysel Şiiri Seçkisi [2006, Viyana Çeviri Grubu ile], Gelenekle Deney [2008, Viyana Çeviri Grubu ile], Zugunruhe [2017], Cümleler [2019].

tutanak, 20. yüzyılın büyük suçunu, yine aynı yüzyılın avangart edebiyatının kazanımlarıyla aktaran bir belgesel şiir kitabı, somut şiirin başyapıtlarından biri. Rus fütüristlerinin, Dadaistlerin, somut şiirin geliştirip kullanıma sunduğu yöntemler, Heimrad Bäcker tarafından yüzyılın bu korkunç vahşetini biraz olsun tahayyül edilebilir kılmak üzere hizmete sokulmuş. Kısmen, savaşın ve totalitarizmin hizmetindeki dili, dilsel ve biçimsel arayışlarla arındırarak yeniden kurma çabasındaki bu girişim, Friedrich Achleitner'in deyimiyle aktarılamaz olanı, Holokost'u aktarmak için iş başında. tutanak, okurunu Holokost`a çok yaklaştırıyor ve tam da bu yüzden hep uzak kalacağını gösteriyor.

Soykırımların temsili, tarihle nasıl ilişki kurulacağı, gerçekçiliğin sınırları, deneysel edebiyatın olanakları üzerine düşünmek isteyenler için bir başucu kitabı ve hep geri dönülecek bir rehber.

KDV'den muaftır. 25 ₺
AYRINTI • BEYAZ KİTAPLAR
ISBN: 978-605-314-458-8
9 786053 144588